SPA3 / 2026 | metodický sešit pro učitele odborných zdravotnických předmětů

Metodická příručka pro výuku lázeňské ošetřovatelské péče

Praktická metodika pro odborné zdravotnické vzdělávání s využitím výstupů projektu SPA3

Projekt	Program
SPA3 · Lázeňská ošetřovatelská péče pro 3. tisíciletí	Erasmus+ KA220-VET
Autoři Jan Malata · Samet Aydin · Laura Bereczová · Ioannis Zouridakis	Stav Český master · 2026

Spolufinancováno Evropskou unií

Financováno Evropskou unií. Vyjádřené názory a stanoviska představují názory a stanoviska autorů a nemusí nutně odrážet názory a stanoviska Evropské unie nebo Domu zahraniční spolupráce. Evropská unie ani poskytovatel grantu za ně nenesou odpovědnost.

Partnerské organizace projektu: Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Plzeň, Karlovarská 99; Stredna zdravotnicka skola, Farska 23, 950 50 Nitra; CARSAMBA 75. YIL MESLEKI VE TEKNIK ANADOLU LISESI; EPAL Eleftheriou Venizelou.

Obsah

1. Úvod a účel metodické příručky..... 3
2. Význam lázeňské ošetřovatelské péče ve zdravotnickém vzdělávání..... 6
3. Kompetenční rámec pro výuku LOP..... 9
4. Začlenění LOP do odborných předmětů a tematických plánů..... 13
5. Didaktické principy výuky LOP..... 16
6. Tematické moduly výuky LOP..... 20
7. Práce s vícejazyčným obrázkovým slovníkem..... 23
8. Práce s tutoriály, worksheety a testy..... 26
9. Modelové výukové scénáře..... 29
10. Inkluzivní výuka LOP..... 32
11. Multikulturní a jazykově citlivá komunikace..... 35
12. Environmentálně odpovědná LOP..... 39
13. Hodnocení znalostí, dovedností a postojů..... 43
14. Spolupráce s lázeňskými zařízeními a odbornou praxí..... 47
15. Udržitelnost a další rozvoj výuky LOP..... 51
16. Přílohy pro učitele..... 55
Použitá literatura..... 62
Závěrečná identifikační stránka..... 63

1. Úvod a účel metodické příručky

Tato metodická příručka vzniká jako praktický pedagogický nástroj pro učitele odborných zdravotnických předmětů, učitele odborné praxe a koordinátory odborného vzdělávání. Jejím účelem není pouze popsat projekt SPA3 nebo technicky představit platformu Spanursing. Hlavním úkolem je převést téma lázeňské ošetřovatelské péče do výuky tak, aby se žáci učili odborně přesně, prakticky použitelně a ve vazbě na situace, které mohou potkat v lázeňském, rehabilitačním a ošetřovatelském prostředí.

Příručka proto spojuje tři roviny. První rovinou je odborný obsah lázeňské ošetřovatelské péče. Druhou rovinou je didaktický převod tohoto obsahu do tematických plánů, vyučovacích hodin, praktických úkolů a reflexe. Třetí rovinou je práce s konkrétními výstupy projektu SPA3, zejména s vícejazyčným obrázkovým slovníkem, tutoriály, worksheety, testy a přehledem lázeňských zařízení. Tyto výstupy se v příručce chápou jako podpůrné zdroje, nikoli jako jediný rámec výuky.

Metodický účel kapitoly
Kapitola nastavuje účel, způsob práce s příručkou a základní hranice jejího použití ve výuce lázeňské ošetřovatelské péče.

1.1 Proč je potřeba metodická příručka

Projekt SPA3 vychází z potřeby posílit připravenost budoucích zdravotnických pracovníků na specifika lázeňské ošetřovatelské péče. Projektová žádost popisuje cíl rozvíjet znalosti a dovednosti žáků a studentů v této oblasti a poskytnout vzdělávacímu sektoru nástroje, které přiblíží výuku požadavkům lázeňských zařízení. V metodické příručce se tento cíl převádí do konkrétních rozhodnutí učitele: jak vybrat téma, jak ho zasadit do odborného předmětu, jak připravit aktivitu, jak zapojit digitální zdroje a jak ověřit, že žáci rozumějí nejen pojmům, ale i praktické roli sestry.

V odborném vzdělávání nestačí, aby žák slyšel definici procedury nebo vyplnil test. Musí postupně rozumět indikaci, kontraindikaci, přípravě prostředí, komunikaci s klientem, bezpečnosti, hygieně, monitorování reakce klienta, záznamu a návaznosti na léčebný režim. To odpovídá logice profesně orientovaného vzdělávání, kde se znalosti propojují s dovednostmi, postoji a odpovědností. Evropský rámec odborného vzdělávání dlouhodobě zdůrazňuje kvalitu, pružnost a vazbu VET na potřeby trhu práce (Council of the European Union, 2020).

Příručka má proto fungovat jako most mezi projektovým výstupem a každodenní vyučovací praxí. Učitel v ní nemá hledat pouze hotový text k přečtení žákům. Má v ní najít způsob, jak z jednoho tématu vytvořit vyučovací sekvenci, jak obměnit náročnost podle úrovně žáků, jak pracovat s vícejazyčností a jak zachovat klinickou opatrnost při tématu, které může svádět k propagačnímu nebo turistickému tónu.

Redakční rozhodnutí pro celou publikaci

Lázeňská ošetřovatelská péče se v příručce nepředstavuje jako wellness, turistika ani volnočasová relaxace. Popisuje se jako specifické profesní pole, kde se setkává zdravotnická indikace, edukace klienta, rehabilitační režim, bezpečnost, kulturní citlivost a odpovědné využívání přírodních zdrojů.

1.2 Komu je příručka určena

Primární cílovou skupinou jsou učitelé odborných zdravotnických předmětů a učitelé odborné praxe. Příručka je psána tak, aby ji mohl použít učitel ošetřovatelství, odborné praxe, klinických cvičení, komunikace ve zdravotnictví, zdravotnické dokumentace, první pomoci, veřejného zdraví nebo odborného cizího jazyka. Sekundární cílovou skupinou jsou koordinátoři odborného vzdělávání, vedení škol a osoby odpovědné za tematické plány, projektové aktivity a spolupráci s odbornou praxí.

Učitel odborného předmětu Najde zde, jak převést téma LOP do výukového cíle, aktivity, reflexe a hodnocení.	**Učitel odborné praxe** Získá rámec pro propojení procedury, komunikace, bezpečnosti a pozorování klienta.
Koordinátor vzdělávání Může příručku využít při úpravách tematických plánů, modulů a školních materiálů.	**Projektový tým školy** Získá sjednocený rámec pro práci s výstupy SPA3 a pro udržitelnost výsledků.

1.3 Jaký typ výuky příručka podporuje

Příručka podporuje výuku, která je aktivní, profesně ukotvená a bezpečně převoditelná do školního prostředí. Aktivní výuka zde neznamená povrchní zábavnost. Znamená, že žák pracuje s konkrétní situací, rozhoduje se na základě informací, formuluje pacientskou instrukci, rozlišuje riziko a přiměřeně reflektuje vlastní postup. Tento přístup je blízký zkušenostnímu učení, v němž se poznání opírá o zkušenost, reflexi a následné zobecnění (Kolb, 2014).

V digitální rovině příručka navazuje na myšlenku, že digitální nástroje mají zvyšovat kvalitu, dostupnost a použitelnost vzdělávání, nikoli nahrazovat odborný úsudek učitele. Digital Education Action Plan 2021-2027 zdůrazňuje kvalitní, inkluzivní a dostupné digitální vzdělávání (European Commission, 2021). V kontextu SPA3 to znamená, že platforma Spanursing, slovník, tutoriály, worksheety a testy mají být metodicky řízeně začleněny do výuky. Nemají fungovat jako samostatný sklad materiálů bez pedagogické logiky.

Výukový problém	Doporučený prvek SPA3	Metodické použití
Žáci znají pojem, ale neumí jej vysvětlit pacientovi.	Vícejazyčný obrázkový slovník	Převod odborného termínu do krátké pacientské instrukce.
Žáci nevidí souvislost mezi procedurou, indikací a rizikem.	Worksheet + případová situace	Analýza indikace, kontraindikace a role sestry před výkonem.
Učitel potřebuje rychlý odborný vstup k tématu.	Tutoriál	Krátká aktivace znalostí před diskusí nebo praktickým nácvikem.
Je třeba ověřit porozumění bez dlouhé písemné práce.	Test	Diagnostika slabých míst před přechodem k modelové situaci.
Výuka má být propojena s praxí a kariérovou orientací.	Přehled zařízení, lokalit a indikací	Srovnání role sestry v různých typech lázeňských zařízení.

Tabulka 1. První pracovní mapování výstupů SPA3 k běžným výukovým potřebám.

1.4 Čtyři pracovní režimy příručky

Aby příručka nepůsobila jako běžný katalog kapitol, každá kapitola bude pracovat ve čtyřech opakujících se režimech. Tyto režimy umožňují učiteli rychle poznat, k čemu daná část slouží a jak ji převést do hodiny.

Rámec Krátce vymezuje, proč je téma důležité pro LOP a odborné vzdělávání.	**Převod do výuky** Ukazuje, jak z tématu vytvořit cíl hodiny, aktivitu, otázku nebo výukový úkol.
Práce se zdroji SPA3 Navrhuje, kdy použít slovník, tutoriál, worksheet, test nebo přehled zařízení.	**Ověření učení** Doporučuje, co má učitel pozorovat, jak se ptát a jak hodnotit výsledek.

1.5 Co příručka vědomě nedělá

Příručka nebude nahrazovat učebnici ošetřovatelství, klinické standardy, místní předpisy zařízení ani pokyny lékaře. Nepředepisuje zdravotnické výkony mimo kompetence školy a žáků. Nepopisuje lázeňská zařízení propagačním

jazykem a nebude stavět výuku na turistické atraktivitě lokalit. Nepracuje ani jako samostatný technický návod k platformě Spanursing. Tam, kde se platforma využívá, bude vždy vysvětleno, proč se využívá a jaký didaktický účel má plnit.

Bezpečnostní hranice metodiky

Učitel má při používání příručky vždy rozlišovat mezi školním nácvikem, modelovou situací a reálnou péčí. V reálném zařízení se žák řídí kompetencemi, pokyny odpovědného pracovníka, pravidly zařízení a aktuálním zdravotním stavem klienta.

1.6 Jak číst metodické prvky v dalších kapitolách

V dalších kapitolách se budou opakovat krátké metodické boxy. Jejich účelem není zdobit text, ale rychle orientovat učitele. Box „Metodický účel“ shrne, proč kapitola existuje. Box „Příklad do výuky“ nabídne krátký scénář nebo konkrétní postup. Box „Kontrolní otázka“ pomůže ověřit, zda žáci směřují k požadovanému výsledku. Box „Riziko zjednodušení“ upozorní na místa, kde by výuka mohla sklouznout k nepřesnosti, reklamnímu jazyku nebo nebezpečně obecným tvrzením.

Kontrolní otázka pro učitele

Kdybych měl tuto kapitolu převést do jedné vyučovací hodiny, co přesně bude žák na konci umět říci, ukázat, rozhodnout nebo zdůvodnit?

1.7 Vazba na evropský a odborný rámec

Metodická příručka je zasazena do evropského rámce odborného vzdělávání a do logiky Erasmus+ Cooperation Partnerships. Cooperation Partnerships mají zvyšovat kvalitu a relevanci činností zapojených organizací, posilovat jejich sítě a rozvíjet schopnost spolupracovat na mezinárodní úrovni (European Commission, 2025). V projektu SPA3 se tato logika promítá do společné tvorby materiálů, vícejazyčnosti a sdílení zkušeností ze čtyř partnerských zemí.

Pro digitální část bude příručka používat také rámec DigCompEdu, který popisuje digitální kompetence pedagogů v šesti oblastech a je použitelný napříč vzdělávacími sektory, včetně odborného vzdělávání (Redecker, 2017). Pro inkluzivní rovinu bude dále vhodné využívat principy Universal Design for Learning, které pomáhají navrhovat vzdělávání tak, aby se žáci mohli smysluplně zapojit různými způsoby (CAST, 2024). Ošetřovatelská část příručky bude v dalších kapitolách dbát na bezpečnost, efektivní praxi a profesní odpovědnost, tedy principy běžně akcentované v profesních rámcích ošetřovatelství a v interprofesní spolupráci (World Health Organization, 2010).

1.8 Minišablona použití kapitoly ve výuce

Krok učitele	Doporučený postup
1. Vymezit téma	Vybrat jedno konkrétní téma LOP, například edukaci klienta před procedurou.
2. Stanovit výsledek učení	Formulovat, co žák na konci dokáže: vysvětlí postup, rozpozná riziko, předá instrukci.
3. Zvolit výstup SPA3	Vybrat slovníková hesla, tutoriál, worksheet nebo test podle účelu hodiny.
4. Ověřit a reflektovat	Nechat žáky předvést pacientskou instrukci nebo rozbor modelové situace a doplnit krátkou reflexi.

Tabulka 2. Základní postup převodu kapitoly do jedné vyučovací sekvence.

2. Význam lázeňské ošetřovatelské péče ve zdravotnickém vzdělávání

VSTUP DO KAPITOLY | Smysl kapitoly

Kapitola vysvětluje, proč má být lázeňská ošetřovatelská péče vyučována jako samostatně rozpoznatelná odborná oblast, nikoli jen jako okrajová poznámka k rehabilitaci, balneologii nebo běžné ošetřovatelské praxi. Učitel zde najde argumenty pro tematické plány, projektovou výuku, odbornou praxi i práci s výstupy Spanursing.

2.1 Lázeňská ošetřovatelská péče jako most mezi školou a odbornou praxí

Lázeňská ošetřovatelská péče je pro zdravotnické vzdělávání důležitá tím, že propojuje klinické myšlení, komunikaci s klientem, bezpečné provádění procedur, práci s režimovými opatřeními a orientaci v provozu zařízení. V projektu SPA3 byla tato oblast vymezena jako odpověď na potřebu lépe připravit žáky a studenty ošetřovatelských oborů na specifické požadavky lázeňských zařízení a na kratší adaptační období po nástupu do praxe.

Ve výuce nejde jen o pojmenování procedur. Učitel má žáky vést k pochopení vztahu mezi indikací, kontraindikací, reakcí klienta, bezpečností výkonu, dokumentací, edukací a spoluprací v týmu. Tím se lázeňská ošetřovatelská péče stává vhodným prostředím pro rozvoj kompetencí, které jsou přenositelné i do nemocniční, komunitní, rehabilitační a dlouhodobé péče.

DIDAKTICKÁ STOPA | Praktický důsledek pro učitele

Při plánování výuky není vhodné zařadit LOP pouze jako seznam procedur. V každé výukové jednotce má být přítomna alespoň jedna vazba na rozhodování sestry, bezpečnost klienta, komunikaci, dokumentaci nebo pacientskou edukaci.

2.2 Proč nestačí obecná výuka ošetřovatelství

Obecná výuka ošetřovatelství poskytuje základní rámec péče o člověka, ale lázeňský provoz přináší odlišné situace. Klient často není akutně nemocný v nemocničním smyslu, ale přichází s chronickým onemocněním, funkčním omezením, bolestí, únavou, očekáváním změny režimu a někdy i s nejistotou z prostředí. Role sestry se proto výrazně posouvá k edukaci, monitorování reakce na proceduru, prevenci rizik a koordinaci s dalšími profesemi.

Tento posun odpovídá širšímu evropskému důrazu na výsledky učení, přenositelné kompetence a propojení odborného vzdělávání s potřebami trhu práce. Cedefop zdůrazňuje, že výsledky učení mají popisovat, co má žák znát, umět a chápat po ukončení vzdělávacího procesu. Pro LOP to znamená, že nestačí formulovat téma typu „hydroterapie“. Vhodnější je vyjádřit, co žák dokáže v modelové situaci bezpečně vysvětlit, připravit, sledovat, zaznamenat a reflektovat (Cedefop, 2022).

Tabulka 3. Rozdíl mezi obecným tématem a kompetenčně pojatou výukou LOP.

Běžné tematické pojetí	Kompetenčně pojaté pojetí	Přínos pro praxi
Žák zná druhy procedur.	Žák vysvětlí účel procedury klientovi a rozpozná situace, kdy je nutná zvýšená opatrnost.	Bezpečnější komunikace a menší riziko mechanického provádění výkonu.
Žák popíše pomůcky.	Žák vybere vhodné pomůcky, zkontroluje jejich čistotu a propojí je s hygienickým pravidlem.	Přímá vazba na provozní odpovědnost a prevenci infekčních rizik.

Žák vyjmenuje indikace.	Žák pracuje s indikací, kontraindikací a aktuálním stavem klienta v krátké případové situaci.	Rozvoj klinického úsudku na úrovni odpovídající VET.
Žák vyplní test.	Žák kombinuje test, worksheet, slovník a krátkou reflexi rozhodnutí.	Vyšší přenos znalosti do jednání v praxi.

2.3 LOP jako učební prostor pro profesní úsudek

Silnou stránkou výuky LOP je možnost pracovat s krátkými klinicko-provozními scénáři. Žák se neučí izolovaně pouze definici procedury, ale učí se posoudit situaci, připravit klienta, upozornit na riziko, sledovat reakci organismu, komunikovat s respektem a zaznamenat podstatné údaje. Taková výuka podporuje profesní úsudek a zároveň zůstává přiměřená úrovni odborného vzdělávání.

Interprofesní rámec WHO upozorňuje, že kvalitní zdravotnická péče vyžaduje spolupráci mezi profesemi a přípravu pracovníků na týmovou praxi (World Health Organization, 2010). Lázeňská péče je pro tento princip velmi vhodná, protože sestra vstupuje do kontaktu s lékařem, fyzioterapeutem, pracovníkem balneoprovozu, nutričním terapeutem, recepcí, klientem a často i rodinou klienta.

PŘÍKLAD DO VÝUKY | Modelová situace

Klient po hydroterapii uvádí slabost, mírnou závrať a nejistotu při vstávání. Žák má v roli sestry popsat, co udělá okamžitě, jak bude komunikovat, které údaje zkontroluje, koho informuje a co zapíše. Cílem není diagnostikovat, ale bezpečně reagovat v rámci role budoucí sestry.

2.4 Vztah k trhu práce a adaptaci absolventů

Projekt SPA3 vychází z toho, že absolventi ošetřovatelských oborů potřebují lépe rozumět specifikům lázeňské péče, aby byli použitelnější v praxi a aby jejich zapracování v lázeňských zařízeních nebylo zbytečně dlouhé. Vzdělávání zaměřené na LOP proto nemá být chápáno jako doplněk bez významu pro zaměstnatelnost. Má přímý vztah k odbornému profilu absolventa, který rozumí režimovým opatřením, bezpečnosti procedur, komunikaci s klientem a environmentálním souvislostem provozu.

Z pohledu školy je přínos dvojí. První přínos spočívá v odborném rozšíření výuky. Druhý přínos spočívá ve zviditelnění další možné profesní dráhy pro žáky a studenty zdravotnických oborů. To je důležité zvláště tam, kde je regionální síť lázeňských, rehabilitačních nebo balneoprovozních zařízení významným zaměstnavatelským prostředím.

Tabulka 4. Vazba výuky LOP na potřeby absolventa a zaměstnavatele.

Potřeba praxe	Výuková odpověď	Výstup pro žáka	Vazba na Spanursing
Rychlejší orientace v lázeňském provozu.	Práce s mapou zařízení, rolí týmu a typickým dnem klienta.	Žák vysvětlí základní tok péče od indikace po reflexi účinku.	Přehled zařízení, tutoriály.
Bezpečné provádění podpůrných úkonů.	Scénáře s kontrolou pomůcek, hygieny a rizik.	Žák pojmenuje rizika a navrhne preventivní kroky.	Slovník, worksheety.
Komunikace s klientem v citlivé situaci.	Role-play s jednoduchou pacientskou řečí.	Žák převede odborný termín do srozumitelné instrukce.	Vícejazyčný slovník, worksheety.
Schopnost učit se z digitálních zdrojů.	Řízená práce s online materiály a krátká reflexe zdrojů.	Žák použije digitální zdroj a posoudí jeho použitelnost.	Tutoriály, testy, platforma.

2.5 LOP jako vhodné téma pro aktivní a zkušenostní učení

Lázeňská ošetřovatelská péče se dobře hodí pro aktivní výuku, protože umožňuje spojit odborný výklad s nácvikem, pozorováním, rozhodováním a reflexí. Zkušenostní učení zdůrazňuje cyklus zkušenosti, reflexe, zobecnění a nové aplikace. Tento princip je pro LOP praktický, protože žák může nejprve pracovat s konkrétní situací, následně popsat, co viděl nebo rozhodl, a teprve poté formulovat obecné pravidlo pro podobné situace (Kolb, 2014).

V prostředí SPA3 je možné tento cyklus převést do jednoduchého postupu. Učitel vybere téma, krátký tutoriál a 5 až 8 slovníkových hesel, naváže na worksheet a ukončí práci krátkým ověřením. Test zde nemá být pouze kontrolou paměti, ale signálem, zda žák rozumí vztahu mezi pojmem, postupem, rizikem a komunikací s klientem.

METODICKÝ POSTUP | Rychlý postup pro jednu vyučovací hodinu

1. krátký vstup učitele k situaci klienta
2. 5 až 8 pojmů ze slovníku
3. jeden tutoriál nebo jeho část
4. worksheet s případovou situací
5. dvouminutová reflexe rozhodnutí
6. krátký test nebo ústní ověření

2.6 Přidaná hodnota vícejazyčnosti a multikulturní citlivosti

Lázeňská péče je často spojena s klienty z různých zemí, s odlišnými jazykovými potřebami, kulturními očekáváními a pravidly pro tělesný kontakt, stud, bolest, odpočinek nebo stravování. Proto má výuka LOP přirozený prostor pro rozvoj multikulturně citlivé komunikace. Nejde o obecnou deklaraci tolerance, ale o konkrétní dovednost formulovat bezpečnou, respektující a srozumitelnou instrukci.

Vícejazyčný obrázkový slovník Spanursing je v tomto směru důležitý nejen jako terminologická pomůcka. Učitel jej může použít k tomu, aby žáci převedli odborný pojem do krátké věty pro klienta, porovnali, které pojmy se v jazycích partnerů liší, a vyzkoušeli si, jak komunikovat bez odborného zahlcení. Tento postup podporuje i inkluzivní výuku, protože obraz, stručná definice a vícejazyčnost snižují bariéry při učení odborného jazyka.

2.7 Digitální a environmentální rozměr výuky

Výuka LOP v projektu SPA3 není oddělena od digitální transformace. Digitální výstupy umožňují učiteli kombinovat tutoriály, pracovní listy, testy, slovník a přehled zařízení podle konkrétního tématu a úrovně žáků. Digital Education Action Plan 2021-2027 vymezuje společnou evropskou vizi kvalitního, inkluzivního a přístupného digitálního vzdělávání. Pro příručku to znamená, že digitální zdroje mají zvyšovat dostupnost a kvalitu výuky, nikoli pouze nahrazovat tištěné materiály (European Commission, 2021).

Environmentální rozměr LOP je důležitý proto, že lázeňská péče pracuje s přírodními léčivými zdroji, energií, vodou, prádlem, dezinfekcí, jednorázovými i opakovaně použitelnými pomůckami a pohybem osob. Učitel nemá z výuky vytvářet ekologickou osvětu odtrženou od profese. Vhodnější je vést žáky k otázce, jak provést péči bezpečně, hygienicky, účinně a současně bez zbytečného plýtvání.

Tabulka 5. Tři roviny významu LOP pro odborné vzdělávání.

Odborná rovina	Pedagogická rovina	Evropská/projektová rovina
Indikace, kontraindikace, monitoring, bezpečnost, dokumentace.	Případové učení, role-play, reflexe, mapování pojmů.	Kvalita VET, digitální transformace, dostupné výstupy.
Pacientská edukace a srozumitelná komunikace.	Převod odborného jazyka do pacientské instrukce.	Vícejazyčnost, inkluze, multikulturní citlivost.

Hospodaření s pomůckami, vodou, energií a časem.	Rozhodování nad konkrétní situací, ne obecné slogany.	Environmentálně odpovědné odborné vzdělávání.

2.8 Minišablona argumentace pro tematický plán

Následující text může učitel nebo koordinátor upravit pro tematický plán, školní metodický dokument nebo interní zdůvodnění zařazení LOP do výuky:

ADAPTAČNÍ TEXT | Text k převzetí a úpravě

Zařazení lázeňské ošetřovatelské péče do výuky rozvíjí odborné kompetence žáků v oblasti bezpečné péče, monitorování klienta, pacientské edukace, komunikace a orientace v provozu lázeňského nebo rehabilitačního zařízení. Téma zároveň podporuje digitální kompetence při práci s výukovou platformou Spanursing a environmentálně odpovědné uvažování při používání pomůcek, vody, energie a hygienických postupů. Výuka je realizována prostřednictvím případových situací, slovníku, worksheetů, tutoriálů a krátkého ověřování znalostí.

3. Kompetenční rámec pro výuku LOP

VSTUP DO KAPITOLY | Smysl kapitoly

Kapitola převádí téma lázeňské ošetřovatelské péče do kompetenčního rámce použitelného při plánování výuky, tvorbě tematických plánů, přípravě worksheetů a hodnocení žáků. Nejde o formální seznam dovedností, ale o mapu toho, co má žák umět použít v konkrétní odborné situaci.

3.1 Proč je kompetenční rámec potřebný

Lázeňská ošetřovatelská péče je ve výuce snadno redukovatelná na názvy procedur, pomůcek a zařízení. Takové pojetí ale nepostačuje, pokud má žák skutečně porozumět roli sestry v lázeňském provozu. Kompetenční rámec pomáhá učiteli převést obsah výuky do konkrétního jednání. Učitel si díky němu předem stanoví, zda má žák pouze znát pojem, nebo zda má pojem použít při edukaci klienta, při přípravě pomůcek, při sledování reakce na proceduru nebo při záznamu do dokumentace.

Evropské pojetí odborného vzdělávání dlouhodobě zdůrazňuje výsledky učení a jejich srozumitelné vyjádření. Cedefop doporučuje formulovat výsledky učení tak, aby popisovaly, co se učící osoba po ukončení učebního procesu očekávatelně naučí, pochopí a dokáže použít. Pro výuku LOP je tento přístup praktický. Umožňuje opustit obecná témata typu „lázeňské procedury“ a nahradit je ověřitelnými výstupy, například „žák vysvětlí klientovi účel procedury, uvede hlavní bezpečnostní zásady a popíše, které reakce klienta je nutné sledovat“ (Cedefop, 2022).

DIDAKTICKÁ STOPA | Pravidlo pro formulaci kompetence

Dobrá kompetence pro LOP obsahuje sloveso, odborný obsah, situaci a důkaz. Nestačí „žák zná hydroterapii“. Lepší formulace zní „žák v modelové situaci vysvětlí klientovi účel vybrané hydroterapeutické procedury, uvede dvě bezpečnostní zásady a zapíše jeden údaj, který je nutné sledovat“.

3.2 Základní logika kompetenčního rámce SPA3

Kompetenční rámec v této příručce vychází ze tří vrstev. První vrstva je odborná. Zahrnuje znalosti o přírodních léčivých zdrojích, procedurách, indikacích, kontraindikacích, pomůckách, monitoringu, dokumentaci a bezpečnosti. Druhá vrstva je pedagogická. Určuje, jak žák prokáže, že odbornému obsahu rozumí a umí jej použít. Třetí vrstva je

projektová. Propojuje kompetence s výstupy Spanursing, tedy se slovníkem, tutoriály, worksheety, testy a přehledem lázeňských zařízení.

Rámec není zamýšlen jako závazný kurikulární standard pro všechny školy. Má sloužit jako praktická opora, kterou si učitel upraví podle oboru, ročníku, tematického plánu, dostupného času a úrovně žáků. Pro nižší ročník může kompetence znamenat správné pojmenování pomůcek a jednoduchou pacientskou instrukci. Pro vyšší ročník nebo vyšší odborné vzdělávání může stejná oblast zahrnovat komplexnější případovou situaci, práci s kontraindikací, rozhodování o předání informace a reflexi dokumentace.

Tabulka 6. Pracovní kompetenční karta LOP pro plánování výuky.

Kompetenční oblast	Co má žák zvládnout	Důkaz ve výuce	Podpůrný výstup SPA3
Odborné porozumění LOP	Vysvětlí účel procedury, základní indikaci, možné riziko a roli sestry.	Ústní vysvětlení, krátká případová odpověď, práce s pojmy.	Tutoriál, slovník, worksheet.
Bezpečnost a hygiena	Rozpozná hygienické požadavky, kontrolu pomůcek a situace vyžadující zvýšenou opatrnost.	Kontrolní seznam, modelová příprava pomůcek, reflexe rizika.	Slovník, worksheet, test.
Monitoring klienta	Sleduje vybrané údaje před, během a po proceduře a rozliší běžnou reakci od signálu k předání informace.	Scénář se záznamem pozorování, práce s vitálními údaji.	Slovník, pracovní list, tutoriál.
Pacientská edukace	Převede odborný pojem do srozumitelné instrukce pro klienta.	Role-play, krátký edukační text, zpětná vazba spolužáka.	Vícejazyčný slovník, worksheet.
Multikulturní komunikace	Volí respektující komunikaci v situacích spojených s dotykem, studem, jazykovou bariérou nebo odlišným očekáváním.	Modelový rozhovor, reflexe formulace, práce ve dvojici.	Slovník, scénáře, test.
Digitální práce se zdroji	Použije digitální materiál pro učení a ověří, zda informace odpovídá výukovému cíli.	Krátké vyhledání, porovnání zdrojů, použití platformy.	Platforma Spanursing, tutoriály, testy.
Environmentální odpovědnost	Navrhne bezpečný postup bez zbytečného plýtvání vodou, energií, prádlem nebo pomůckami.	Minirozhodování nad provozní situací, argumentace.	Worksheet, případová úloha.

3.3 Osm kompetenčních oblastí pro výuku LOP

Pro potřeby metodické příručky je vhodné pracovat s osmi kompetenčními oblastmi. Tyto oblasti odpovídají tematickým modulům SPA3 a umožňují učiteli plánovat výuku tak, aby se neopírala pouze o znalosti, ale také o rozhodování, komunikaci a bezpečné jednání.

Tabulka 7. Osm kompetenčních oblastí a jejich učitelská interpretace.

Oblast	Učitelská interpretace	Typická aktivita
1. Úvod do LOP	Žák chápe, čím se LOP liší od běžné ošetřovatelské péče a rehabilitačního provozu.	Myšlenková mapa role sestry v lázeňském zařízení.
2. Přírodní léčivé zdroje a procedury	Žák propojí zdroj nebo proceduru s účelem, rizikem a režimovým opatřením.	Krátká případová situace s indikací a kontraindikací.
3. Monitoring klienta	Žák sleduje vybrané údaje a rozumí tomu, kdy je nutné reagovat.	Záznam reakce klienta před a po proceduře.

4. Bezpečnost, hygiena a prevence rizik	Žák připraví bezpečné prostředí a pojmenuje kritická místa výkonu.	Kontrolní seznam pomůcek a hygienických kroků.
5. Pacientská edukace	Žák vysvětlí klientovi postup srozumitelně a bez odborného zahlcení.	Role-play s klientem před procedurou.
6. Multikulturní komunikace	Žák komunikuje citlivě při studu, dotyku, jazykové bariéře a odlišných očekáváních.	Přepis odborného sdělení do respektující instrukce.
7. Environmentálně odpovědná LOP	Žák hledá bezpečné postupy bez zbytečného plýtvání zdroji.	Rozhodovací miniúloha s vodou, prádlem a pomůckami.
8. Digitální dovednosti	Žák použije digitální zdroj pro učení, ověření znalosti a orientaci v tématu.	Práce s platformou, tutoriálem a testem.

3.4 Úrovně zvládnutí kompetencí

Kompetence je nutné hodnotit přiměřeně. Učitel by neměl očekávat stejnou hloubku výkonu u žáka, který se s tématem setkává poprvé, a u studenta, který už absolvoval odbornou praxi nebo pracuje s komplexnější případovou studií. Proto tato příručka doporučuje tři úrovně zvládnutí. Nejsou určeny k administrativnímu známkování, ale k plánování výuky a k jasnějšímu zadání úkolů.

Tabulka 8. Tři úrovně zvládnutí kompetence v LOP.

Úroveň	Charakter výkonu	Příklad formulace výsledku učení	Vhodný důkaz
Základní	Žák pojmenuje, popíše a rozpozná.	Žák pojmenuje základní pomůcky pro monitoring klienta a uvede jejich účel.	Krátký test, práce se slovníkem.
Aplikační	Žák použije znalost v jednoduché situaci.	Žák v modelové situaci vybere vhodnou pomůcku, vysvětlí klientovi postup a uvede hygienické pravidlo.	Worksheet, role-play, ústní ověření.
Integrační	Žák propojí více aspektů a odůvodní rozhodnutí.	Žák posoudí reakci klienta po proceduře, navrhne bezpečný postup, informuje člena týmu a zapíše podstatný údaj.	Případová studie, hodnoticí rubrika.

METODICKÝ POSTUP | Jak s úrovněmi pracovat

Jedna vyučovací hodina nemusí rozvíjet všechny úrovně. V úvodním tématu stačí základní úroveň. Při opakování nebo praktickém bloku je vhodné přejít k aplikační úrovni. Integrační úroveň patří hlavně do případových studií, odborné praxe, projektových bloků a souhrnného hodnocení.

3.5 Mapování kompetencí na výstupy Spanursing

Výstupy Spanursing mají být ve výuce používány jako propojený metodický systém. Slovník pomáhá pojmenovat a vizualizovat odborné pojmy. Tutoriál poskytuje odborný vstup. Worksheet vede žáka k aplikaci. Test ověřuje porozumění. Přehled zařízení propojuje výuku s praxí a ukazuje, že LOP není abstraktní téma, ale reálná oblast zdravotnického provozu.

Tabulka 9. Doporučené kombinace výstupů Spanursing podle kompetenčního cíle.

Kompetenční cíl	Začátek aktivity	Aplikace	Ověření
Porozumění proceduře	Tutoriál k tématu.	Worksheet s jednoduchou situací	Krátký test a ústní shrnutí.

		klienta.	
Terminologie a pomůcky	5 až 8 hesel ze slovníku.	Přiřazení pomůcky k účelu a riziku.	Mini kvíz nebo popis pomůcky vlastními slovy.
Pacientská edukace	Slovník a krátká ukázka instrukce.	Role-play před procedurou.	Zpětná vazba podle rubriky.
Bezpečnost a hygiena	Kontrolní seznam z worksheetu.	Modelová příprava prostředí a pomůcek.	Identifikace dvou rizik a jednoho preventivního kroku.
Orientace v praxi	Přehled zařízení a indikací.	Porovnání role sestry v různých typech provozu.	Krátká reflexe profesní orientace.

3.6 Kompetenční formulace pro tematické plány

Následující formulace lze převzít nebo zkrátit pro tematické plány. Jsou psány tak, aby vyjadřovaly výsledek učení, nikoli pouze probírané téma.

Tabulka 10. Banka formulací výsledků učení pro LOP.

Oblast	Příklad výsledku učení
Procedury a přírodní léčivé zdroje	Žák vysvětlí účel vybrané lázeňské procedury, uvede základní indikaci, možné riziko a jednoduché režimové doporučení pro klienta.
Monitoring	Žák popíše, které údaje je vhodné sledovat před, během a po vybrané proceduře a kdy je nutné informovat odpovědnou osobu.
Bezpečnost	Žák připraví pomůcky a prostředí pro modelovou situaci v souladu s hygienickými a bezpečnostními požadavky.
Edukace	Žák převede odbornou informaci do krátké, srozumitelné a respektující instrukce pro klienta.
Multikulturní komunikace	Žák zvolí vhodnou formulaci v situaci, kdy klient pociťuje stud, nerozumí odbornému pojmu nebo má odlišné kulturní očekávání.
Digitální zdroje	Žák použije digitální výukový zdroj k přípravě na téma a stručně odůvodní, která informace je pro praxi použitelná.
Environmentální odpovědnost	Žák navrhne postup péče, který zachovává bezpečnost a hygienu a zároveň omezuje zbytečnou spotřebu materiálu, vody nebo energie.

3.7 Hodnocení kompetencí v LOP

Hodnocení kompetencí v LOP by mělo být kombinované. Test ověří základní porozumění pojmům a pravidlům, ale sám o sobě neukáže, zda žák umí komunikovat s klientem nebo rozhodnout v modelové situaci. Proto je vhodné spojovat krátké testy s worksheety, praktickými scénáři, role-play aktivitami a jednoduchými hodnoticími rubrikami.

Rubrika má být stručná. V běžné výuce stačí tři až pět kritérií, například odborná správnost, bezpečnost, srozumitelnost komunikace, respekt ke klientovi a schopnost odůvodnit postup. Učitel může stejnou rubriku použít opakovaně, aby žáci viděli, že kompetence není jednorázový výkon, ale postupně se rozvíjející schopnost.

HODNOCENÍ | Minirubrika pro scénář LOP
Kritérium 1: odborná správnost postupu Kritérium 2: rozpoznání rizik a bezpečnostních opatření Kritérium 3: srozumitelná komunikace s klientem

Kritérium 4: respektující přístup a práce se studem nebo nejistotou
Kritérium 5: schopnost zapsat nebo předat podstatnou informaci

3.8 Inkluzivní použití kompetenčního rámce

Kompetenční rámec má být použitelný i pro žáky s různými vzdělávacími potřebami a různou jazykovou úrovní. Inkluzivní přístup neznamená snížit odbornou náročnost bez kontroly kvality. Znamená rozdělit výkon na zvládnutelné kroky, nabídnout více způsobů práce s informací a umožnit žákovi prokázat porozumění také obrazem, vysvětlením, dialogem, praktickým přiřazením nebo strukturovanou odpovědí. Tento přístup odpovídá principům Universal Design for Learning, které zdůrazňují variabilitu žáků a potřebu více cest k zapojení, reprezentaci učiva a vyjádření výsledku (CAST, 2024).

V praxi to znamená, že slovník může být oporou pro žáky s jazykovou nejistotou, worksheet může nabídnout strukturované otázky a role-play lze realizovat s předem připravenými větami. Učitel přitom stále hodnotí odborný smysl odpovědi, bezpečnost a schopnost komunikovat s klientem.

4. Začlenění LOP do odborných předmětů a tematických plánů

Začlenění lázeňské ošetřovatelské péče do výuky nemá znamenat přidání izolovaného tématu na konec školního roku. Má jít o promyšlené propojení odborných předmětů, praktické přípravy, jazykové podpory a digitálních zdrojů. Pokud je LOP vyučována pouze jako samostatná přednáška, žáci obvykle získají základní orientaci, ale hůře si osvojí rozhodování v konkrétních situacích, komunikaci s klientem a práci s rizikem.

Tato kapitola proto nabízí model, jak převést výstupy projektu SPA3 do tematických plánů. Vychází z principu výsledků učení, kdy plánování nezačíná otázkou, co učitel odpřednáší, ale otázkou, co má žák po výuce rozpoznat, vysvětlit, bezpečně provést, zhodnotit a přenést do komunikace s klientem. Tento přístup odpovídá evropskému pojetí odborného vzdělávání, které zdůrazňuje srozumitelné výsledky učení, zaměstnatelnost a schopnost využít znalosti v praxi (Cedefop, 2022; Council of the European Union, 2020).

Metodický princip kapitoly
LOP se do tematického plánu nezařazuje jako samostatný doplněk, ale jako průřezové odborné téma. Učitel ji může začlenit do ošetřovatelství, klinických cvičení, komunikace, cizího odborného jazyka, informatiky, ekologie a projektové výuky.

4.1 Kam LOP ve výuce patří

Nejvhodnější je chápat LOP jako propojující téma mezi teorií a praxí. V odborných předmětech umožňuje vysvětlit indikace, kontraindikace, účinky přírodních léčivých zdrojů, monitoring klienta a bezpečnost procedur. V praktické přípravě umožňuje nácvik přípravy pomůcek, komunikace, kontroly stavu klienta a záznamu pozorování. V jazykové výuce rozvíjí schopnost převést odborný termín do srozumitelné věty pro klienta. V digitální výuce podporuje vyhledávání informací, práci s platformou a kritické posouzení zdrojů.

Učitel nemusí vytvářet nový předmět. Ve většině škol bude účelnější vložit LOP do existujících tematických celků. Výhodou tohoto postupu je nižší administrativní zátěž, lepší návaznost na oborové učivo a snadnější využitelnost pro různé ročníky.

Vyučovací oblast	Přirozené místo pro LOP	Příklad cíle	Vhodný výstup SPA3
Ošetřovatelství	péče o klienta, sledování stavu, prevence rizik	Žák vysvětlí, proč se před procedurou sledují vybrané vitální hodnoty.	tutoriál, slovník, test
Klinická a odborná praxe	příprava prostředí, pomůcek a klienta	Žák připraví pomůcky a popíše bezpečný postup před procedurou.	worksheet, slovník
Komunikace	edukace klienta a reakce na obavy	Žák formuluje krátké poučení klienta před procedurou.	role-play, slovník
Cizí odborný jazyk	terminologie a jednoduchá pacientská instrukce	Žák vysvětlí vybrané pojmy v češtině a jednom cizím jazyce.	vícejazyčný slovník
Informatika a digitální	práce se zdroji a online	Žák ověří informaci o proceduře a odliší	platforma, worksheet

dovednosti	materiály	odborný zdroj od propagačního textu.	
Environmentální vzdělávání	odpovědné nakládání se zdroji a materiálem	Žák navrhne úsporné opatření, které neohrozí hygienu ani bezpečnost.	worksheet, případová úloha

Tabulka 11. Přirozené vstupy LOP do existujících vyučovacích oblastí.

4.2 Postup pro úpravu tematického plánu

Úprava tematického plánu má být krátká, doložitelná a použitelná. Učitel nebo garant předmětu by měl nejprve určit, které části stávajícího plánu již souvisejí s LOP. Poté se vybere jeden nebo více výsledků učení, přiřadí se vhodné výstupy Spanursing a stanoví se forma ověření. Takto vznikne realistická změna, kterou lze uskutečnit bez zásahu do celého kurikula.

Doporučený pracovní postup

1. Vyberte existující tematický celek.
2. Určete, jaký praktický problém LOP v tématu otevírá.
3. Zapište jeden až tři výsledky učení.
4. Přiřaďte slovník, tutoriál, worksheet nebo test.
5. Rozhodněte, jak bude učitel ověřovat porozumění a přenos do praxe.

Krok	Otázka pro učitele	Výstup plánování	Důkaz pro školu	Riziko, kterému se předchází
1	Kde se téma přirozeně potkává s LOP?	vybraný tematický celek	upravený tematický plán	formální přidání bez smyslu
2	Jaký problém z praxe má žák řešit?	krátká modelová situace	scénář nebo worksheet	pouhý výklad bez aplikace
3	Co má žák zvládnout?	výsledek učení	měřitelná formulace	nejasný cíl hodiny
4	Jaké zdroje SPA3 použijeme?	kombinace výstupů	odkaz na materiál	nahodilé používání platformy
5	Jak ověříme učení?	test, rubrika, reflexe	záznam nebo hodnocení	chybějící evidence dopadu

Tabulka 12. Pětikrokový postup pro začlenění LOP do tematického plánu.

4.3 Modelové začlenění do tematického plánu

Následující model ukazuje, jak lze LOP vložit do běžného odborného předmětu. Model je určen jako šablona, ne jako jediná správná verze. Škola může upravit ročník, časovou dotaci, terminologii i konkrétní procedury podle svého vzdělávacího programu.

Téma v předmětu	Začlenění LOP	Výsledek učení	Ověření
Měření vitálních funkcí	sledování klienta před a po proceduře	Žák vysvětlí, kdy je nutné proceduru odložit a komu předat informaci.	krátký test a případová otázka
Hygiena a bezpečnost	příprava pomůcek, dezinfekce, prevence rizik	Žák popíše bezpečný postup přípravy prostředí pro lázeňskou proceduru.	kontrolní seznam
Edukace pacienta	poučení klienta před procedurou	Žák převede odbornou informaci do srozumitelné pacientské instrukce.	role-play
Komunikace v týmu	předání informace o reakci klienta	Žák stručně předá pozorování dalšímu členovi týmu.	modelový zápis
Přírodní léčivé zdroje	účinky, limity a rizika procedur	Žák odliší odborně podložené tvrzení od propagačního sdělení.	práce se zdroji
Environmentální odpovědnost	spotřeba vody, prádla, energie a jednorázových pomůcek	Žák navrhne opatření, které je úsporné a současně bezpečné.	reflexe ve dvojici

Tabulka 13. Modelové začlenění LOP do tematického plánu odborného předmětu.

4.4 Minimální a rozšířený model začlenění

Školy se liší časovou dotací, profilací oborů, dostupností praxe a zkušeností učitelů. Proto je vhodné pracovat se dvěma úrovněmi začlenění. Minimální model je určen pro školy, které chtějí LOP zavést bez větší organizační změny. Rozšířený model je vhodný tam, kde škola plánuje projektovou výuku, spolupráci s lázeňským zařízením nebo systematické využití platformy Spanursing.

Oblast	Minimální model	Rozšířený model
Rozsah	2 až 4 vyučovací hodiny v existujícím	tematický blok 6 až 12 hodin nebo projektový den

	předmětu	
Zdroje	slovník, jeden tutoriál, jeden worksheet	kombinace slovníku, více tutoriálů, worksheetů, testů a případových scénářů
Praxe	modelová situace ve třídě	návaznost na odbornou praxi, exkurzi nebo konzultaci s praxí
Hodnocení	krátký test a reflexní otázka	rubrika, scénář, týmová prezentace a sebehodnocení
Evidence	upravený tematický plán a použitý worksheet	tematický plán, fotodokumentace bez citlivých údajů, ukázky výstupů, evaluační záznam

Tabulka 14. Minimální a rozšířený model začlenění LOP.

4.5 Práce s výstupy Spanursing při plánování

Výstupy Spanursing je vhodné plánovat jako učební sekvenci. Slovník pomůže s pojmy a vizualizací. Tutoriál vytvoří odborný vstup. Worksheet vede žáka k aplikaci a rozhodování. Test poskytne rychlou kontrolu porozumění. Přehled lázeňských zařízení může sloužit k propojení tématu s praxí, indikacemi a kariérovou orientací. Tento postup podporuje digitální pedagogiku, ale neredukuje výuku na práci s platformou (Redecker, 2017; European Commission, 2021).

Sekvence pro jednu vyučovací hodinu

Úvod: učitel zvolí 5 až 8 pojmů ze slovníku.
Odborný vstup: žáci sledují krátký tutoriál nebo pracují s jeho částí.
Aplikace: dvojice řeší worksheet s modelovou situací.
Ověření: učitel použije krátký test nebo ústní kontrolu.
Reflexe: žáci formulují jednu větu pro klienta a jedno bezpečnostní pravidlo.

Výstup SPA3	Role v tematickém plánu	Kdy jej použít	Důkaz učení	Poznámka k inkluzi
Slovník	terminologická a obrazová opora	před výkladem nebo při opakování	správné použití pojmu ve větě	pomáhá žákům s jazykovou nejistotou
Tutoriál	odborný vstup	na začátku tématu nebo jako samostudium	odpověď na kontrolní otázku	lze zastavit a znovu přehrát
Worksheet	aktivní práce s problémem	během hodiny nebo domácí přípravy	vyplněný postup nebo scénář	umožňuje strukturovanou podporu
Test	ověření porozumění	po výkladu nebo bloku	výsledek testu	vhodné doplnit ústním vysvětlením
Přehled zařízení	propojení s praxí a indikacemi	při kariérové a srovnávací práci	krátké srovnání nebo prezentace	podporuje širší evropský kontext

Tabulka 15. Využití výstupů Spanursing při plánování výuky.

4.6 Příklad zápisu do tematického plánu

Níže uvedený zápis je možné použít jako výchozí formulaci pro školní dokumentaci. Je psán tak, aby byl konkrétní, ale nepůsobil jako opis projektové žádosti.

Modelový zápis

Téma: Bezpečná příprava klienta na vybranou lázeňskou proceduru.
Obsah: základní orientace v indikaci a kontraindikaci, kontrola stavu klienta, příprava pomůcek, pacientská edukace, hygienická a environmentální pravidla.
Výsledek učení: žák popíše postup přípravy klienta, zvolí vhodné pomůcky, formuluje srozumitelné poučení a určí situaci, kdy je nutné kontaktovat odpovědnou osobu.
Metody: práce se slovníkem, krátký tutoriál, modelová situace, worksheet, reflexe.
Ověření: kontrolní otázky, vyplněný worksheet a krátká role-play situace.

4.7 Evidence začlenění pro potřeby školy a projektu

Začlenění LOP do výuky má být doložitelné, ale nesmí učitele zatížit nadbytečnou administrativou. Pro běžnou školní praxi postačí uchovat upravený tematický plán, použitý worksheet, krátký záznam o ověření a ukázku

anonymizovaného žákovského výstupu. Pokud je téma realizováno projektově, je vhodné doplnit program bloku, prezenční listinu, evaluační otázky a stručnou reflexi učitele.

Evidence má dvojí smysl. Pomáhá škole udržet výuku i po skončení projektu a zároveň umožňuje ukázat, že výstupy SPA3 nejsou pouze vytvořené materiály, ale skutečně vstoupily do vzdělávací praxe. Tento rozdíl je důležitý pro udržitelnost a prokazování dopadu.

Doklad	Minimální obsah	Kdo ukládá	K čemu slouží
Tematický plán	téma, časová dotace, výsledek učení, zdroj SPA3	garant předmětu	doklad kurikulárního začlenění
Worksheet nebo úloha	zadání a očekávaný výstup	učitel	doklad aktivního použití
Krátký záznam učitele	co se podařilo, co upravit	učitel nebo metodik	zlepšování výuky
Ukázka žákovského výstupu	anonymizovaný výstup nebo shrnutí	učitel	doklad učení
Evaluační otázky	2 až 5 otázek k přínosu a srozumitelnosti	koordinátor nebo učitel	evidence dopadu

Tabulka 16. Jednoduchá evidence začlenění LOP do výuky.

4.8 Nejčastější chyby při začleňování LOP

Při začleňování LOP je vhodné vyhnout se několika opakujícím se chybám. První chybou je příliš široké téma bez jasného výsledku učení. Druhou chybou je zaměnění odborné metodiky za katalog lázeňských zařízení. Třetí chybou je nadměrné spoléhání na test, který ověří pojmy, ale neukáže schopnost komunikace a rozhodování. Čtvrtou chybou je oddělení digitálního zdroje od praktické situace.

Kontrolní otázky před zařazením tématu

Je jasné, co má žák po výuce umět?
Je téma propojeno s praxí, ne pouze s definicemi?
Používáme výstupy SPA3 jako didaktickou oporu, ne jako samoúčelnou ukázku platformy?
Je součástí výuky bezpečnost, hygiena a komunikace s klientem?
Má učitel jednoduchý způsob ověření a evidence?

5. Didaktické principy výuky LOP

VSTUP DO KAPITOLY | Smysl kapitoly

Kapitola převádí odborný obsah lázeňské ošetřovatelské péče do konkrétních didaktických rozhodnutí. Učitel zde najde principy, které pomáhají proměnit slovník, tutoriály, worksheety, testy a přehled zařízení v ucelenou výukovou sekvenci. Cílem není nabídnout univerzální scénář pro všechny školy, ale metodický filtr pro plánování kvalitní, bezpečné a přenositelné výuky.

5.1 Výuka vychází ze situace, ne pouze z tématu

Základním didaktickým principem výuky LOP je práce se situací. Samotné téma, například hydroterapie, peloidní léčba nebo monitoring klienta, ještě neříká, co má žák ve výuce skutečně dělat. Situace naopak vytváří odborný kontext. Učitel popíše, kdo je klient, jaká procedura se připravuje, jaké údaje jsou k dispozici, co je potřeba vysvětlit a které riziko je nutné sledovat.

Tento princip podporuje učení orientované na výsledky. Cedefop doporučuje formulovat výsledky učení tak, aby byly srozumitelné, pozorovatelné a přenositelné do praxe (Cedefop, 2022). Ve výuce LOP proto není dostačující, aby žák pouze uvedl definici procedury. Má ukázat, že dokáže definici použít při komunikaci s klientem, při kontrole pomůcek, při prevenci rizika nebo při reflexi průběhu péče.

DIDAKTICKÁ STOPA | Rychlá kontrola situace

Před hodinou si učitel položí tři otázky. Jaká odborná situace se ve výuce řeší? Jaké rozhodnutí má žák udělat? Jaký výstup zanechá jako důkaz učení? Pokud na některou otázku nelze odpovědět, aktivita pravděpodobně zůstává pouze popisná.

Tabulka 17. Převod tématu na výukovou situaci.

Téma	Situace pro žáka	Důkaz učení	Vhodný výstup SPA3
Přírodní léčivé zdroje	Klient se ptá, proč je u procedury důležitá teplota a délka aplikace.	Krátké vysvětlení pro klienta a uvedení jednoho rizika.	Tutoriál, worksheet.
Monitoring klienta	Žák má porovnat stav před procedurou a po proceduře a rozhodnout, co zaznamenat.	Záznam vitálních nebo orientačních údajů a krátká interpretace.	Slovník, pracovní list, test.
Bezpečnost a hygiena	Žák připravuje pomůcky a musí určit, které pravidlo chrání klienta i personál.	Kontrolní seznam pomůcek a hygienických kroků.	Slovník, worksheet.
Komunikace	Klient nerozumí odbornému termínu nebo se cítí nejistě kvůli odkládání oděvu.	Srozumitelná a respektující formulace pro klienta.	Vícejazyčný slovník, role-play.

5.2 Učení postupuje od pojmu k jednání

Výstupy Spanursing je vhodné používat ve čtyřech krocích. Prvním krokem je pojem. Žák pozná odborný termín, obrázek a základní definici. Druhým krokem je porozumění. Žák vysvětlí účel pomůcky, procedury nebo pravidla. Třetím krokem je použití. Žák pracuje s pojmem v modelové situaci. Čtvrtým krokem je reflexe. Žák vysvětlí, proč zvolil určitý postup a jak by reagoval při změně stavu klienta.

Tento postup odpovídá zkušenostnímu učení. Kolb zdůrazňuje, že učení vzniká propojením zkušenosti, reflexe, konceptualizace a aktivního experimentování (Kolb, 2014). Ve výuce LOP to znamená, že pracovní list nemá být pouze formulářem k vyplnění. Má vést žáka od pozorování přes interpretaci ke konkrétnímu rozhodnutí.

MINIMÁLNÍ MODEL | Sekvence 20 minut

5 minut slovník a klíčové pojmy. 5 minut tutoriál nebo odborný vstup. 7 minut worksheet nad situací. 3 minuty testová nebo reflexní otázka. Tato krátká sekvence je použitelná i v běžné hodině bez potřeby rozsáhlé projektové výuky.

5.3 Didaktická role slovníku, tutoriálu, worksheetu a testu

Jednotlivé výstupy projektu nemají ve výuce stejnou funkci. Slovník je vstupní terminologická a vizuální opora. Tutoriál poskytuje odborný rámec. Worksheet vede žáka k aplikaci. Test ověřuje porozumění a pomáhá učiteli zjistit, zda je možné pokračovat k náročnější situaci. Pokud se tyto výstupy používají izolovaně, jejich dopad je slabší. Pokud se používají jako krátký učební řetězec, vzniká metodicky pevná výuka.

Tabulka 18. Didaktická funkce hlavních výstupů Spanursing.

Výstup	Hlavní funkce	Kdy použít	Co nesmí nahradit	Důkaz učení
Vícejazyčný obrázkový slovník	Pojem, obraz, bezpečnostní poznámka a jazyková opora.	Na začátku tématu, při jazykové nejistotě, při přípravě role-play.	Odborný výklad a nácvik rozhodování.	Žák správně použije pojem ve větě pro klienta.
Tutoriál	Odborný vstup a sjednocení	Před worksheetem nebo	Aktivní práci žáka v situaci.	Žák shrne hlavní pravidlo

	základního porozumění.	domácí přípravou.		nebo riziko.
Worksheet	Aplikace, rozhodování, reflexe a evidence výuky.	V hlavní části hodiny nebo při samostudiu.	Zpětnou vazbu učitele.	Vyplněná případová odpověď nebo kontrolní seznam.
Test	Ověření porozumění a diagnostika slabých míst.	Po tutoriálu, po modulu nebo jako vstupní opakování.	Praktickou demonstraci dovednosti.	Výsledek testu plus oprava chyb.
Přehled zařízení	Propojení výuky s praxí, indikacemi a kariérním kontextem.	Při srovnávání systémů, indikací a provozů.	Turistický nebo propagační katalog.	Krátké porovnání dvou zařízení nebo zemí.

5.4 Aktivní učení bez zbytečné složitosti

Aktivní výuka LOP nemusí znamenat velký projekt ani dlouhou simulaci. Stačí, aby žák něco rozhodl, vysvětlil, porovnal, zaznamenal nebo reflektoval. V odborném vzdělávání je důležité, aby aktivita nezůstala samoúčelná. Každý úkol má být napojen na budoucí pracovní jednání sestry, na bezpečnost klienta nebo na komunikaci v týmu.

Učitel může pracovat s krátkými mikrosituacemi. Například žák dostane tři údaje o klientovi, název procedury a dvě pomůcky ze slovníku. Jeho úkolem je určit, co musí klientovi vysvětlit, co musí zkontrolovat a co by zaznamenal po výkonu. Taková aktivita trvá několik minut, ale vede k profesnímu myšlení.

MODEL DO HODINY | Mikrosituace pro okamžité použití

Klient přichází na proceduru po delší chůzi a uvádí únavu. Žák má určit, které údaje by zkontroloval před zahájením procedury, jak by klientovi vysvětlil další postup a kdy by informoval odpovědnou osobu. Aktivita rozvíjí monitoring, komunikaci, bezpečnost a klinické uvažování přiměřené úrovni žáka.

5.5 Diferenciace a inkluzivní vedení výuky

Inkluzivní výuka LOP vychází z předpokladu, že žáci mohou mít rozdílnou jazykovou úroveň, tempo práce, zkušenost s odborným prostředím i míru jistoty při komunikaci. Metodickým cílem není zjednodušit odborný obsah natolik, že ztratí profesní hodnotu. Cílem je nabídnout více cest, jak se žák k odbornému výkonu dostane.

Principy Universal Design for Learning doporučují vytvářet více možností zapojení, zpracování informací a vyjádření výsledku učení (CAST, 2024). Ve výuce LOP to může znamenat, že jeden žák odpovídá ústně, druhý vyplní strukturovanou část worksheetu a třetí pracuje s obrázkovou oporou slovníku. Kritéria však zůstávají jasná. Žák má prokázat odbornou správnost, bezpečnost a schopnost srozumitelné komunikace.

Tabulka 19. Diferenciace bez snížení odborných nároků.

Potřeba žáka	Podpora učitele	Zachované odborné kritérium	Možný důkaz
Jazyková nejistota	Obrázek, slovník, předpřipravené větné začátky.	Správné použití pojmu a bezpečná instrukce.	Krátká věta pro klienta.
Pomalejší tempo	Menší počet položek, delší čas, práce ve dvojici.	Porozumění hlavnímu riziku a postupu.	Vyplněná zkrácená část worksheetu.
Nízká jistota v komunikaci	Role-play s jasnou rolí a podpůrnými frázemi.	Respektující a srozumitelná komunikace.	Nahraná nebo předvedená krátká replika.
Vyšší úroveň žáka	Rozšířená případová situace s více údaji.	Argumentace a reflexe rozhodnutí.	Porovnání dvou možných postupů.

5.6 Digitální nástroje jako opora, ne jako cíl výuky

Platforma Spanursing a její výstupy podporují digitální připravenost učitelů i žáků, ale cílem výuky není samotné klikání v platformě. Digitální nástroj má sloužit k lepšímu porozumění, k rychlému přístupu k pojmům, k opakování, k samostatné přípravě a k propojení tématu s evropským srovnáním.

DigCompEdu zdůrazňuje, že digitální kompetence učitele spočívá mimo jiné ve volbě vhodných digitálních zdrojů, jejich pedagogické integraci a podpoře aktivního učení (Redecker, 2017). Učitel LOP proto rozhoduje, kdy je digitální výstup užitečný a kdy má být nahrazen praktickou demonstrací, rozhovorem, pozorováním nebo reflexí.

DIGITÁLNÍ DIDAKTIKA | Pravidlo 1 digitální krok + 1 odborný krok

Každé použití platformy má být spojeno s odborným výkonem. Žák vyhledá pojem a následně ho použije ve větě pro klienta. Zhlédne tutoriál a následně doplní riziko do worksheetu. Vyplní test a následně opraví jednu chybnou odpověď s vysvětlením.

5.7 Zpětná vazba jako součást učení

Zpětná vazba má být v LOP krátká, konkrétní a navázaná na výkon. Učitel nemusí komentovat vše. V jedné aktivitě stačí sledovat dvě až tři kritéria, například odbornou správnost, bezpečnost a komunikaci. Žák má dostat informaci, co bylo funkční, co je potřeba opravit a jak má opravu provést.

Efektivní zpětná vazba je zvlášť důležitá u scénářů, které se týkají citlivé komunikace, odkládání oděvu, dotyku, bolesti, studu, jazykové bariéry nebo rozdílných kulturních očekávání. V těchto situacích je vhodné hodnotit nejen správnost odborného obsahu, ale i respektující způsob formulace.

Tabulka 20. Krátká zpětnovazební matice pro aktivity LOP.

Kritérium	Co učitel sleduje	Příklad stručné zpětné vazby	Navazující oprava
Odborná správnost	Pojem, účel procedury, souvislost s indikací.	Vysvětlení účelu je správné, doplň ještě, kdy by ses ptal/a na aktuální stav klienta.	Dopsat jednu kontrolní otázku.
Bezpečnost	Hygiena, pomůcky, prevence rizik, reakce na změnu stavu.	Postup je logický, ale chybí kontrola reakce po proceduře.	Doplnit bod do záznamu.
Komunikace	Srozumitelnost, respekt, jazyková citlivost.	Instrukce je věcná, zkus ji říct méně technicky a více pro klienta.	Přeformulovat jednu větu.
Reflexe	Schopnost vysvětlit rozhodnutí.	Rozhodnutí uvádíš správně, ale chybí důvod.	Doplnit proč.

5.8 Bezpečnost a profesionalita jako průřezový princip

Ve všech didaktických aktivitách LOP má být přítomný bezpečnostní filtr. Žák se nemá učit proceduru jako izolovaný sled kroků, ale jako odborné jednání, které vyžaduje posouzení klienta, čistotu pomůcek, respekt k indikaci a kontraindikaci, komunikaci a záznam. Tento princip chrání metodickou kvalitu příručky před tím, aby se změnila v katalog procedur.

Bezpečnostní filtr je možné začlenit jednoduše. Každý pracovní list by měl obsahovat alespoň jednu otázku na riziko, hygienu nebo reakci klienta. Každý role-play by měl obsahovat alespoň jednu větu, kterou sestra ověřuje porozumění klienta. Každý test by měl obsahovat alespoň jednu položku, která neověřuje pouze definici, ale rozhodnutí v situaci.

6. Tematické moduly výuky LOP

VSTUP DO KAPITOLY | Smysl kapitoly

Kapitola převádí kompetenční rámec do osmi tematických modulů. Učitel díky nim může plánovat kratší hodinu, vícetýdenní tematický blok i projektově orientovanou aktivitu. Moduly nejsou uzavřené kapitoly učiva. Jsou to pracovní celky, které propojují odborný obsah, výstupy Spanursing a ověřitelný výkon žáka.

6.1 Proč pracovat s moduly

Modulární členění pomáhá učiteli držet výuku LOP v praktickém a hodnotitelném tvaru. Lázeňská ošetřovatelská péče zahrnuje široké spektrum témat, od přírodních léčivých zdrojů přes monitoring klienta až po komunikaci, bezpečnost a environmentální odpovědnost. Bez modulů by výuka snadno sklouzla k obecnému přehledu. Modul naopak vždy stanoví, co má žák umět udělat s konkrétním odborným obsahem.

Modul je vhodné chápat jako učební jednotku s jasným výsledkem učení. Tento přístup navazuje na evropské pojetí odborného vzdělávání, které zdůrazňuje srozumitelné výsledky učení a přenositelnost kompetencí mezi školou, praxí a dalším vzděláváním (Cedefop, 2022; Council of the European Union, 2020). Ve výuce LOP to znamená, že modul nemá být jen seznamem procedur, ale cestou od pojmu k odbornému jednání.

DIDAKTICKÁ STOPA | Praktické pravidlo

Každý modul by měl odpovědět na tři otázky. Co má žák pochopit. Co má žák bezpečně provést nebo vysvětlit. Jak učitel pozná, že se učení skutečně stalo.

6.2 Osm modulů jako páteř výuky

Příručka pracuje s osmi moduly. Jejich pořadí je doporučené, nikoli povinné. Učitel může začít úvodem do LOP, pokud žáci téma neznají. V pokročilejší skupině může začít konkrétní procedurou, monitoringem nebo bezpečnostní situací a teprve následně doplnit širší rámec.

Důležité je, aby se moduly nepoužívaly izolovaně. Například modul o přírodních léčivých zdrojích má být propojen s bezpečností, pacientskou edukací a environmentální odpovědností. Modul o slovní zásobě nemá končit překladem pojmů, ale větou, kterou žák dokáže použít při komunikaci s klientem nebo členem týmu.

Tabulka 21. Tematické moduly LOP a jejich metodická funkce.

Modul	Hlavní učební zaměření	Typická výuková situace	Doporučený důkaz učení
1. Úvod do LOP	role lázeňské sestry, charakter provozu, základní pojmy	žák vysvětlí, čím se LOP liší od běžné ošetřovatelské péče	krátké vysvětlení, pojmová mapa
2. Přírodní léčivé zdroje a procedury	minerální voda, peloidy, plyn, klima, hydroterapie a režim	žák propojí proceduru s účelem, rizikem a edukací klienta	případová odpověď, worksheet
3. Monitoring klienta	sledování stavu před, během a po proceduře	žák rozhodne, co sledovat a kdy informaci předat	záznam pozorování, modelový scénář
4. Bezpečnost, hygiena a prevence rizik	hygiena pomůcek, prevence pádu, kontraindikace, reakce klienta	žák připraví bezpečný postup pro vybranou proceduru	kontrolní seznam
5. Pacientská edukace	srozumitelná instrukce, režimová opatření, spolupráce klienta	žák převede odborný pojem do pacientské řeči	role-play, edukační karta
6. Citlivá a multikulturní komunikace	jazyková bariéra, stud, dotyk, odlišné zvyklosti	žák vede krátký respektující rozhovor	dialog, reflexe formulací

7. Environmentálně odpovědná LOP	úspora materiálu, vody, energie, prádla a odpovědná volba pomůcek	žák navrhne bezpečný postup bez zbytečného plýtvání	miniargumentace
8. Digitální dovednosti a zdroje	práce s platformou, digitální materiály, ověřování informací	žák použije digitální zdroj k řešení odborné situace	krátký digitální úkol, test

6.3 Doporučená stavba tematického modulu

Každý tematický modul by měl mít opakovatelnou strukturu. Opakovatelnost neznamená jednotvárnost. Znamená, že žák rozumí logice výuky a učitel může snadněji plánovat, hodnotit a dokládat použití projektových výstupů. Doporučená stavba modulu začíná situací, pokračuje terminologií, odborným porozuměním, aplikací a ověřením a končí krátkou reflexí.

Tato stavba je vhodná i pro různě dlouhé vyučovací jednotky. V jedné vyučovací hodině může učitel zkrátit odborný vstup a použít pouze jeden worksheet. Ve dvouhodinovém bloku může přidat role-play, práci ve skupinách a srovnání postupů. V projektově orientované aktivitě může modul vyústit do edukační karty, modelového záznamu nebo krátké prezentace pro spolužáky.

Tabulka 22. Doporučená stavba jednoho tematického modulu.

Krok	Účel	Práce učitele	Výstup žáka
1. Vstupní situace	navázat téma na praxi	předloží krátký scénář z lázeňského provozu	pojmenuje, co je v situaci odborně důležité
2. Terminologická opora	sjednotit pojmy	vybere 5-8 hesel ze slovníku a propojí je s obrázky	použije pojem ve větě pro pacienta nebo kolegu
3. Odborné porozumění	vysvětlit účel a riziko	pracuje s tutoriálem nebo krátkým odborným vstupem	odpoví na otázky k účelu, indikaci a bezpečnosti
4. Aplikace	přenést znalost do jednání	zadá worksheet, případovou úlohu nebo minirole-play	navrhne postup, instrukci nebo záznam
5. Ověření	zjistit úroveň zvládnutí	použije krátký test, rubriku nebo peer feedback	doloží výsledek učení
6. Reflexe	uzavřít přenos do praxe	vede krátkou reflexi nad tím, co by žák dělal v reálném provozu	pojmenuje profesní pravidlo pro příště

6.4 Modul 1 a 2: od porozumění oboru k proceduře

První modul vytváří základní rámec. Žáci mají pochopit, proč je LOP specifická, jaká je role sestry v lázeňském provozu a jak se liší běžná ošetřovatelská péče od péče spojené s procedurami, režimem, edukací a delším pobytem klienta. Učitel zde může pracovat s pojmovou mapou, krátkou diskusí nad očekáváním klienta a s přehledem hlavních oblastí LOP.

Druhý modul přechází od rámce k procedurám a přírodním léčivým zdrojům. Je důležité nepředstavovat procedury jako turistickou nabídku lázní. Ve výuce mají být zasazeny do odborného rozhodování. Žák má umět popsat účel procedury, základní riziko, roli sestry a formu edukace klienta. Přehled lázeňských zařízení a indikací má sloužit jako most mezi školou a praxí, nikoli jako propagační katalog.

MODELOVÁ SITUACE | Ukázka modulové otázky

Klient přichází na první hydroterapeutickou proceduru a ptá se, proč má sestru informovat o závrati nebo nevolnosti. Žák má vysvětlit účel sledování, použít srozumitelný jazyk a uvést, jakou informaci by předal odpovědnému pracovníkovi.

6.5 Modul 3 a 4: monitoring, bezpečnost a prevence rizik

Monitoring klienta je jádrem profesní odpovědnosti. Žák se nemá učit pouze názvy pomůcek, ale také smysl sledování. Učitel může využít položky ze slovníku, například tonometr, pulzní oxymetr, teploměr nebo glukometr, a propojit je s otázkou, kdy se údaj sleduje, proč je relevantní a jak se zaznamenává. Výstupem nemusí být dlouhý písemný záznam. Stačí krátká tabulka nebo modelová poznámka, která ukáže, že žák rozlišuje běžný údaj, varovný signál a informaci k předání.

Bezpečnostní modul má být průřezový. Patří sem hygiena pomůcek, prevence pádů, kontrola prostředí, respekt k intimitě klienta, práce s kontraindikací a rozpoznání neobvyklé reakce. Učitel by měl v každém modulu udržet bezpečnostní filtr. Pokud se probírá procedura, žáci mají pojmenovat alespoň jedno riziko. Pokud se probírá komunikace, mají pojmenovat hranici bezpečného a důstojného jednání.

6.6 Modul 5 a 6: edukace, jazyk a citlivá komunikace

Pacientská edukace je oblast, kde se odborná znalost mění v praktickou službu klientovi. Žák musí umět převést odborný termín do jednoduché a přesné instrukce. Nestačí, aby znal pojem procedury. Musí umět říci, co má klient před procedurou udělat, co může očekávat, co má oznámit a jak se má chovat po proceduře. Vícejazyčný slovník zde slouží nejen k překladu, ale také k uvědomění, že odborný jazyk a jazyk klienta nejsou totéž.

Modul citlivé a multikulturní komunikace má být veden věcně a respektujícím způsobem. LOP může zahrnovat dotyk, odkládání oděvu, práci s bolestí, studem, tělesným komfortem a jazykovou bariérou. Žáci mají nacvičovat krátké formulace, které chrání důstojnost klienta a zároveň zajišťují odbornou bezpečnost. Vhodným nástrojem jsou krátké role-play scénáře s jasnými kritérii hodnocení.

Tabulka 23. Kombinace výstupů Spanursing v tematických modulech.

Modulový cíl	Slovník	Tutoriál	Worksheet	Test nebo reflexe
osvojit terminologii a pomůcky	hlavní vstup	doplňkový kontext	krátká aplikace pojmů	rychlé ověření porozumění
porozumět proceduře	pomůcky a termíny	hlavní odborný vstup	práce s indikací a postupem	otázky k účelu a riziku
nacvičit pacientskou edukaci	slova pro klienta	odborný rámec	role-play nebo edukační karta	reflexe s rubrikou
řešit bezpečnostní situaci	pomůcky a ochranné prostředky	rizika a pravidla	kontrolní seznam nebo případ	krátké rozhodování
propojit výuku s praxí	názvy pomůcek a postupů	situace z péče	analýza zařízení nebo služby	shrnutí profesního přenosu

6.7 Modul 7 a 8: environmentální odpovědnost a digitální opora

Environmentální odpovědnost v LOP nesmí být odděleným doplňkem. Je přítomná v práci s vodou, energií, prádlem, dezinfekčními prostředky, jednorázovými pomůckami a organizací provozu. Učitel by měl žáky vést k tomu, aby hledali postupy, které jsou bezpečné, hygienické a současně nevedou ke zbytečnému plýtvání. Nejde o moralizování, ale o profesní rozhodování v konkrétních situacích.

Digitální modul podporuje schopnost použít platformu Spanursing a další digitální zdroje jako nástroj učení. Podle rámce DigCompEdu má učitel volit digitální zdroje podle jejich pedagogické funkce, ne podle technické atraktivity (Redecker, 2017). Ve výuce LOP se proto digitální činnost vždy váže na odborný úkol. Žák použije tutoriál, slovník, worksheet nebo test proto, aby lépe porozuměl situaci a dokázal ji řešit.

Tabulka 24. Ukázka 90minutového modulového bloku.

Čas	Fáze	Činnost	Výstup
0-10 min	situace	krátký případ klienta před procedurou	žáci určí hlavní odborný problém

10-25 min	pojmy	práce s 5-8 hesly ze slovníku	žáci vytvoří pacientsky srozumitelné věty
25-45 min	odborný vstup	tutoriál nebo učitelský výklad s otázkami	žáci popíší účel, riziko a roli sestry
45-70 min	aplikace	worksheet nebo role-play ve dvojici	žáci navrhnou postup a edukaci
70-82 min	ověření	krátký test nebo rubrika výkonu	učitel získá důkaz o zvládnutí
82-90 min	reflexe	co by bylo nutné v reálném provozu doložit nebo předat	žáci formulují profesní pravidlo

6.8 Jak moduly kombinovat v tematickém plánu

V tematickém plánu není nutné uvádět všech osm modulů jako samostatné bloky. Vhodnější je kombinovat je podle reálných potřeb předmětu. Například téma hydroterapie může zahrnovat modul 2, 3, 4 a 5. Téma komunikace se zahraničním klientem může propojit modul 5, 6 a 8. Téma bezpečného pobytu klienta v lázeňském zařízení může spojit monitoring, prevenci rizik, pomůcky pro mobilitu a environmentální odpovědnost.

Pro plánování stačí jednoduchý zápis. Učitel uvede téma, výsledek učení, použitý výstup Spanursing, aktivitu žáka a způsob ověření. Tento zápis je přehledný pro učitele, vedení školy i případné projektové dokladování. Zároveň nevyvolává dojem, že škola musí vytvářet nový předmět nebo rozsáhlou administrativu.

6.9 Evidence a hodnocení modulů

Evidence modulové výuky má být lehká, ale průkazná. Učitel může uchovat použitý worksheet, krátký test, anonymizovanou ukázku žákovského výstupu, fotografii tabule bez osobních údajů, tematický plán nebo stručnou reflexi. Podstatné je doložit, že výstupy Spanursing byly použity ve výuce za účelem rozvoje znalostí a dovedností LOP, nikoli pouze vloženy jako materiály do digitálního úložiště.

Hodnocení modulů by mělo sledovat tři roviny. První rovinou je odborná správnost. Druhou rovinou je bezpečnost a hygiena. Třetí rovinou je komunikace a přenos do praxe. Tato trojice kritérií je dostatečně jednoduchá pro běžnou výuku a současně odpovídá profesní povaze LOP.

7. Práce s vícejazyčným obrázkovým slovníkem

Vícejazyčný obrázkový slovník je jedním z nejpraktičtějších výstupů projektu SPA3. V metodické příručce není chápán jako seznam slov k naučení, ale jako nástroj, který pomáhá převést odborný pojem do bezpečného jednání, komunikace s klientem a základní orientace v lázeňském provozu.

Slovník obsahuje 120 hesel v pěti jazycích. U každého hesla spojuje název, stručnou definici, využití v lázeňské ošetřovatelské péči, bezpečnostní a hygienickou poznámku a související termíny. Tato struktura je pro výuku důležitá, protože vede žáka od slova přes význam k praktickému rozhodnutí.

7.1 Metodický účel slovníku

Hlavním účelem slovníku je vytvořit společný odborný jazyk pro výuku LOP. Žák se nemá učit pouze překlad pomůcky nebo procedury. Má rozumět tomu, kdy se pojem používá, jak souvisí s klientem, jaké riziko je nutné kontrolovat a jak lze odborný termín vysvětlit pacientovi srozumitelně.

Slovník je vhodný zejména tam, kde se potkává odborná terminologie, vizuální rozpoznání pomůcky, bezpečnostní pravidlo a vícejazyčná komunikace. Učitel může pracovat s jedním heslem v krátké pětiminutové aktivitě nebo s větší skupinou hesel v celém tematickém bloku.

Tabulka 25. Slovník jako metodický nástroj, nikoli pouze jazyková pomůcka.

Rovina práce se slovníkem	Co žák dělá	Ověřitelný výstup
Terminologická	Pojmenuje pomůcku nebo jev v	Správně použije odborný pojem

Rovina práce se slovníkem	Co žák dělá	Ověřitelný výstup
	češtině a podle potřeby v dalším jazyce.	v jedné větě.
Obrazová	Spojí pojem s obrázkem a rozpozná jej v modelové situaci.	Vybere správnou pomůcku z nabídky.
Bezpečnostní	Přiřadí k heslu riziko, hygienické pravidlo nebo limit použití.	Vysvětlí, co je nutné zkontrolovat před použitím.
Komunikační	Převádí odborný pojem do věty pro klienta.	Řekne klientovi stručné a srozumitelné poučení.
Aplikační	Propojí heslo s procedurou, monitoringem nebo péčí o komfort klienta.	Použije pojem v krátkém scénáři LOP.

7.2 Výběr hesel pro jednu vyučovací jednotku

Pro běžnou vyučovací hodinu je vhodné vybrat pět až osm hesel. Menší počet umožní pracovat hlouběji a bezpečněji. Učitel by neměl vybírat hesla pouze podle tematické příbuznosti, ale také podle toho, jak dobře umožní ukázat konkrétní profesní úkon, komunikaci a rozhodování.

Dobrý výběr hesel obsahuje alespoň jednu diagnostickou nebo monitorovací pomůcku, jednu pomůcku k bezpečnosti nebo hygieně, jeden pojem spojený s procedurou a jeden pojem, který lze snadno převést do pacientské edukace. Tím vznikne malý učební celek, který má odborný i komunikační smysl.

Metodický box. Rychlé pravidlo výběru

Učitel si před hodinou položí tři otázky. Dokáže žák pojem vidět nebo si jej představit? Dokáže u něj určit bezpečnostní pravidlo? Dokáže jej vysvětlit klientovi bez odborného žargonu? Pokud je odpověď třikrát ano, heslo je vhodné pro aktivní výuku.

Tabulka 26. Doporučený postup práce s pěti až osmi hesly.

Krok	Činnost učitele	Činnost žáka
1. Volba tématu	Vybere tematicky související hesla ze slovníku.	Předvídá, kde se s pojmy setká v praxi.
2. Obraz a pojem	Ukáže obrázek nebo název a nechá žáky přiřazovat význam.	Spojuje vizuální podobu s odborným názvem.
3. Význam v LOP	Doplní kontext procedury, monitoringu nebo péče o komfort.	Vysvětlí, proč je pojem v LOP důležitý.
4. Bezpečnost	Vede žáky k určení rizika nebo hygienického pravidla.	Formuluje jednu kontrolní otázku před použitím.
5. Pacientská věta	Požádá o převod odborného pojmu do běžného jazyka.	Řekne klientovi krátké poučení.
6. Miniaplikace	Zadá krátkou situaci nebo worksheet.	Použije heslo v rozhodnutí nebo modelovém rozhovoru.

7.3 Od hesla k odbornému jednání

Klíčovým metodickým principem je převod hesla do jednání. Slovník má nejvyšší hodnotu tehdy, když se pojem nezastaví u názvu. Například pulzní oxymetr není pouze předmět k pojmenování. Je to pomůcka, u níž žák řeší indikaci měření, správné nasazení, interpretaci výsledku, možné chyby měření, hygienu a komunikaci s klientem.

Každé heslo proto může být rozšířeno do krátké učební sekvence. Sekvence nemusí být dlouhá. Stačí, aby obsahovala odborný význam, bezpečnostní filtr a komunikační úkol. Takový postup je vhodný i pro žáky s rozdílnou jazykovou úrovní, protože kombinuje obraz, pojem, praktický kontext a krátkou formulaci.

Tabulka 27. Příklady transformace slovníkového hesla do učební činnosti.

Heslo	Možná učební činnost	Co učitel hodnotí
Tonometr	Žák připraví měření tlaku před procedurou a řekne klientovi, proč je měření potřebné.	Správná příprava, komunikace, záznam výsledku.
Ručník pro pacienta	Žák vysvětlí, jak zajistit komfort, soukromí a hygienu při přípravě na proceduru.	Respekt k důstojnosti klienta a hygienická přesnost.
Polohovací klín	Žák zvolí pomůcku pro bezpečné polohování a uvede, co sleduje po jejím použití.	Bezpečnost, prevence diskomfortu, kontrola stavu.
Dezinfekční prostředek	Žák určí, kdy a jak má být prostředek použit ve školní modelové situaci.	Porozumění hygienickému režimu a prevenci rizik.

7.4 Vícejazyčnost jako odborná příprava

Vícejazyčnost slovníku není dekorativní prvek. V lázeňské péči může být klient cizinec, pracovní tým může být mezinárodní a žák se může setkat s dokumentací nebo pokyny v jiném jazyce. Práce s pěti jazyky proto podporuje odbornou flexibilitu a citlivější komunikaci.

Učitel však nemusí v každé hodině využívat všech pět jazyků stejně. V českém masteru je vhodné pracovat primárně s češtinou a podle cíle hodiny přidat angličtinu nebo jazyk partnerské země. Cílem není jazyková dokonalost ve všech jazycích, ale schopnost rozpoznat pojem, respektovat jazykovou rozmanitost a komunikovat srozumitelně.

Krátká aktivita. Jedno heslo, tři věty

Žák vybere jedno heslo. První věta odborně pojmenuje pomůcku. Druhá věta vysvětlí, k čemu slouží v LOP. Třetí věta je určena klientovi a musí být srozumitelná bez odborného žargonu. U pokročilejší skupiny lze třetí větu formulovat také anglicky.

7.5 Práce s obrázkem a definicí

Obrázek pomáhá žákovi rychleji rozpoznat předmět, ale sám o sobě nestačí. Učitel by měl vést žáky k tomu, aby obrázek popsali odborně, nikoli pouze vizuálně. U pomůcky je vhodné ptát se na účel, přípravu, hygienu, bezpečné použití a situace, kdy je nutné požádat o pomoc nebo postup konzultovat.

Definice ve slovníku má být vstupem do další práce. Žáci mohou definici zkrátit, převést do pacientsky srozumitelné věty, doplnit příklad použití nebo vyhledat související heslo. Tím se slovník mění ze statického dokumentu na nástroj aktivního učení.

7.6 Bezpečnostní a hygienické poznámky jako didaktické jádro

Bezpečnostní a hygienická část hesla by měla být využívána důsledně. Učitel tím vytváří návyk, že každý odborný pojem v LOP je spojen s odpovědností. Pomůcka není pouze předmět, který se vezme do ruky. Je to součást péče o klienta, kde se hodnotí čistota, funkčnost, vhodnost použití, prostředí, soukromí a reakce klienta.

Při práci se slovníkem je vhodné zařadit otázku „Co se může pokazit?“ Tato otázka nesmí vést k vyvolávání strachu, ale k profesní předvídavosti. Žák se učí rozpoznat, že i jednoduchá pomůcka může být riziková, pokud je použitá nesprávně nebo bez ohledu na stav klienta.

7.7 Související hesla jako cesta k opakování

Související hesla umožňují vytvářet malé terminologické mapy. Žák může začít jedním pojmem a postupně hledat návaznosti. Například tonometr souvisí s fonendoskopem, monitorem krevního tlaku, záznamem hodnot a edukací klienta. Taková mapa podporuje hlubší porozumění než izolované učení slov.

Tento postup je vhodný pro krátké opakování na začátku hodiny. Učitel napíše na tabuli jedno heslo a žáci doplní tři související pojmy. Následně u každého pojmu uvedou jednu bezpečnostní nebo komunikační poznámku. Aktivita je krátká, ale dobře ukazuje, zda žáci chápou souvislosti.

7.8 Modelový scénář se slovníkem

Následující scénář ukazuje, jak lze slovník použít v běžné hodině bez složité přípravy. Učitel vybere hesla tonometr, pulzní oxymetr, ručník pro pacienta, dezinfekční prostředek a polohovací pomůcka. Žáci pracují ve dvojicích. Jeden žák hraje klienta před procedurou, druhý žák sestru. Cílem není dramatizace, ale přesné použití pojmů, bezpečnostní kontrola a srozumitelné vysvětlení postupu.

Tabulka 28. Modelový scénář „Před procedurou“ se slovníkem.

Fáze	Úkol dvojice	Výstup
Příprava	Vybrat tři hesla a přečíst u nich definici, využití a hygienickou poznámku.	Krátký seznam pomůcek a rizik.
Role sestry	Vysvětlit klientovi postup a provést slovní bezpečnostní kontrolu.	Srozumitelná pacientská formulace.
Role klienta	Položit jednu otázku nebo vyjádřit nejistotu.	Reakce sestry bez zlehčování obavy.
Reflexe	Dvojice doplní, které heslo bylo pro komunikaci nejtěžší.	Jedna věta zpětné vazby pro učitele.

7.9 Propojení slovníku s ostatními výstupy Spanursing

Slovník by měl být ve výuce propojen s tutoriály, worksheety a testy. Tutoriál poskytne odborný vstup, slovník pomůže ukotvit terminologii a pomůcky, worksheet vede žáka k aplikaci a test ověří základní porozumění. Přehled lázeňských zařízení může dodat reálný profesní kontext, například u indikací, procedur a organizace péče.

Takto vzniká učební řetězec, který je přehledný pro učitele i žáka. Nezačíná digitální platformou jako technickým prostředím, ale konkrétní výukovou potřebou. Učitel nejprve určí, co má žák zvládnout, a teprve poté vybere vhodnou kombinaci výstupů Spanursing.

8. Práce s tutoriály, worksheety a testy

Kapitola ukazuje, jak využívat tři typy výstupů Spanursing jako provázaný didaktický cyklus. Tutoriál nepředstavuje pouze zdroj informací, worksheet není jen pracovní list a test nemá být redukován na známkování. Ve výuce LOP mají společně vést žáka od porozumění odbornému postupu k jeho bezpečné aplikaci, reflexi a zpětné vazbě.

Metodický účel kapitoly
Učitel by měl po prostudování kapitoly umět sestavit výukový blok, v němž tutoriál vytvoří odborný vstup, worksheet povede žáka k aktivnímu rozhodování a test ověří porozumění, nikoli jen paměťové vybavení. Cílem je udržet vazbu na praktickou roli sestry v lázeňské péči.

8.1 Tři výstupy jako jeden výukový cyklus

Nejvyšší metodickou hodnotu mají tutoriály, worksheety a testy tehdy, když nejsou používány izolovaně. V běžné hodině může učitel začít krátkým tutoriálem, navázat řízenou analýzou situace ve worksheetu a zakončit ověřením

porozumění formou testu nebo krátké ústní reflexe. Takto se digitální výstup mění ve výukovou situaci se zřetelným cílem, jasnou rolí žáka a doložitelným výsledkem učení.

Výstup	Hlavní didaktická role	Co má učitel sledovat
Tutoriál	Odborný vstup, demonstrace postupu, sjednocení terminologie.	Zda žáci rozumí účelu procedury, roli sestry, rizikům a situacím, kdy je nutná konzultace.
Worksheet	Aktivní práce s případem, rozhodování, formulace edukace a reflexe.	Zda žáci dokážou přenést informace do konkrétního jednání a zdůvodnit své volby.
Test	Diagnostika porozumění, opakování a zpětná vazba pro učitele i žáka.	Zda test ověřuje klíčové znalosti, bezpečnost, hygienu a pacientskou komunikaci, nikoli pouze izolovaná fakta.

8.2 Doporučený postup pro práci s tutoriálem

Tutoriál je vhodné používat jako řízený odborný vstup. Před jeho spuštěním má učitel sdělit, co mají žáci pozorovat. Po zhlédnutí nemá následovat pouze otázka, zda bylo vše jasné, ale krátká analýza. Učitel se ptá, jaké informace jsou nezbytné před výkonem, co musí sestra sledovat během procedury a jak má komunikovat s klientem po jejím skončení.

Před zhlédnutím Učitel vymezí téma, připomene základní pojmy ze slovníku a zadá dvě až tři pozorovací otázky.	**Během zhlédnutí** Žáci sledují postup, pomůcky, rizikové body a komunikační momenty. U delších videí je vhodné pracovat s krátkými zastaveními.
Po zhlédnutí Třída společně pojmenuje hlavní zásady bezpečnosti, hygieny a pacientské edukace.	**Přenos do praxe** Žáci převedou pozorovaný postup do krátkého scénáře, kontrolního seznamu nebo role-play situace.

8.3 Worksheet jako prostor pro odborné rozhodování

Worksheet nemá být pouhým doplňováním slov. V metodické příručce je chápán jako pracovní nástroj, který vede žáka k analýze indikace, kontraindikace, postupu sestry, rizik a komunikace s klientem. Vzor pracovního listu projektu SPA3 již obsahuje části zaměřené na indikace, kontraindikace, základní popis procedury, postup sestry, pomůcky, fyziologický účinek, praktický úkol, záznam a hodnoticí kritéria. Učitel by měl tyto části používat selektivně podle délky hodiny a úrovně žáků.

Praktické pravidlo
U jedné vyučovací hodiny je lepší dokončit tři části worksheetu kvalitně než projít celý list formálně. Pro hodnotitelný výsledek výuky se doporučuje vždy zachovat alespoň cíl aktivity, postup sestry, bezpečnostní riziko a krátkou reflexi.

Část worksheetu	Výukový účel	Vhodná forma práce
Indikace a kontraindikace	Rozlišit vhodnost procedury a limity jejího provedení.	Práce ve dvojici, třídění karet, krátká argumentace.

Postup sestry	Popsat přípravu, průběh, monitorování a závěr péče.	Sekvenční řazení kroků, checklist, role-play.
Pomůcky a prostředí	Propojit slovník s reálnou organizací péče.	Výběr 5 až 8 hesel ze slovníku a jejich použití ve větách.
Praktický úkol a reflexe	Převést učivo do rozhodování a komunikace.	Případová situace, formulace edukace pro klienta.
Hodnoticí kritéria	Zviditelnit kvalitu výkonu a poskytnout zpětnou vazbu.	Sebehodnocení, peer feedback, krátká rubrika.

8.4 Test jako diagnostika a zpětná vazba

Testy v projektu SPA3 mají být využívány formativně i sumativně. Formativně slouží k tomu, aby učitel zjistil, kterým pojmům a postupům žáci nerozumí. Sumativně mohou podpořit klasifikaci nebo uzavření modulu. V obou případech má test navazovat na konkrétní výukový cíl a být propojen s tím, co žáci skutečně dělali v tutoriálu a worksheetu.

Diagnostický test na začátku Krátce zjišťuje vstupní znalosti. Nemá žáky trestat za neznalost, ale pomoci učiteli nastavit výuku.	**Kontrolní test po tutoriálu** Ověřuje porozumění klíčovým pojmům, postupu a rizikům. Může být anonymní nebo skupinový.
Závěrečný test modulu Spojuje odborné znalosti, bezpečnostní rozhodování a pacientskou komunikaci.	**Test jako podklad pro reflexi** Po testu následuje krátké vysvětlení chyb a návrat k problematickým částem worksheetu.

8.5 Modelový blok 45 minut

Čas	Krok	Popis práce
0–5 min	Zacílení	Učitel představí proceduru, výstup učení a 5 klíčových pojmů ze slovníku.
5–15 min	Tutoriál	Žáci sledují postup a zapisují, co sestra dělá před výkonem, během výkonu a po výkonu.
15–30 min	Worksheet	Dvojice řeší části indikace, postup sestry, pomůcky a bezpečnostní riziko.
30–38 min	Sdílení	Krátké porovnání řešení. Učitel koriguje odborné nepřesnosti a doplní hygienické zásady.
38–43 min	Test	Žáci vyplní krátký test zaměřený na porozumění, bezpečnost a edukaci klienta.
43–45 min	Uzavření	Každý žák doplní jednu větu, kterou by srozumitelně řekl klientovi před procedurou.

8.6 Propojení s dalšími výstupy Spanursing

Tutoriál, worksheet a test by měly být doplněny obrázkovým slovníkem a přehledem lázeňských zařízení. Slovník podporuje terminologii, hygienu a komunikaci. Přehled zařízení umožňuje zasadit učivo do profesní reality, indikací a konkrétních typů lázeňské péče. Učitel tak může ukázat, že stejný odborný postup má vzdělávací, klinický, komunikační i organizační rozměr.

Kombinace	Využití ve výuce	Doklad výsledku
Tutoriál + slovník	Žáci identifikují pomůcky a odborné pojmy použité v postupu.	Seznam 5 až 8 pojmů s větou pro klienta.
Worksheet + slovník	Žáci doplňují postup sestry a bezpečnostní pravidla pomocí přesné terminologie.	Vyplněná část pracovního listu a krátká reflexe.
Test + worksheet	Test se vrací k situacím, které žáci řešili v pracovním listu.	Opravený test a komentář k nejčastější chybě.
Přehled zařízení + tutoriál	Žáci propojí proceduru s reálným provozem a typem klientů.	Krátká poznámka k indikaci, prostředí a roli sestry.

9. Modelové výukové scénáře

Kapitola převádí předchozí metodické principy do modelových scénářů, které může učitel použít v hodině, v odborném cvičení, v projektovém dni nebo při přípravě na praxi. Scénář zde není literární příběh ani volná diskuze. Je to strukturovaná výuková situace, ve které žák pracuje s informacemi, rozhoduje se, komunikuje a zdůvodňuje bezpečný postup.

METODICKÝ ÚČEL KAPITOLY | Učitel by měl po prostudování kapitoly umět vytvořit krátký scénář LOP, přiřadit k němu výstupy Spanursing, stanovit důkaz učení a použít jednoduchou rubriku pro zpětnou vazbu.

9.1 Co je modelový scénář v LOP

Modelový scénář vychází z reálného typu situace, kterou může budoucí sestra potkat v lázeňském provozu. Obsahuje klienta, proceduru nebo péčovou situaci, bezpečnostní či komunikační otázku a očekávaný výkon žáka. Smyslem není simulovat celý provoz lázní, ale vytvořit učební situaci, která je dost konkrétní pro rozhodování a zároveň bezpečná pro školní prostředí.

Dobrý scénář má jasný problém. Žák nemá pouze zopakovat definici, ale rozpoznat riziko, vysvětlit postup, vybrat vhodnou pomůcku, formulovat edukaci nebo zdůvodnit, proč určitou proceduru nepovažuje za vhodnou. Tím se naplňuje kompetenční logika odborného vzdělávání a práce s výsledky učení.

Tabulka 33. Základní stavba modelového scénáře LOP.

Prvek scénáře	Otázka pro učitele	Příklad v LOP
Situace	Co se děje a proč to má žáka zajímat?	Klient se po proceduře cítí slabý a nejistý při chůzi.
Odborný problém	Jaké rozhodnutí nebo vysvětlení má žák provést?	Žák rozhodne, co ověřit, jak klienta usadit a kdy informovat odpovědnou osobu.
Podpůrný zdroj	Který výstup SPA3 pomůže?	Slovník pro pomůcky, tutoriál k monitoringu, worksheet pro záznam.
Důkaz učení	Co bude viditelné na konci aktivity?	Krátký záznam, doporučený postup a pacientská věta.

9.2 Tři úrovně scénářů

Scénáře lze odstupňovat podle náročnosti. Základní scénář pomáhá žákovi pojmenovat situaci a opřít se o slovník. Aplikační scénář vyžaduje volbu postupu a jednoduché zdůvodnění. Integrační scénář propojuje odborné rozhodnutí,

komunikaci, dokumentaci, bezpečnost a reflexi. V jedné třídě lze použít stejnou situaci na různých úrovních, aby byla výuka inkluzivní a přitom odborně náročná.

Tabulka 34. Tři úrovně modelových scénářů pro výuku LOP.

Úroveň	Typický výkon žáka	Vhodná forma
Základní	Pojmenuje pomůcky, rozpozná hlavní riziko a zopakuje bezpečnostní pravidlo.	práce ve dvojici, krátký ústní výstup
Aplikační	Navrhne postup, doplní záznam a vysvětlí klientovi jeden pokyn.	worksheet, řízená skupinová práce
Integrační	Porovná varianty postupu, zdůvodní rozhodnutí a zohlední jazykovou či kulturní potřebu klienta.	role-play, případová konference, reflexe

9.3 Scénář 1: Monitoring klienta po proceduře

První scénář je vhodný pro modul monitoring klienta a sledování stavu. Učitel ho může využít po práci se slovníkem diagnostických a monitorovacích pomůcek. Žáci mají rozpoznat, že slabost po proceduře není pouze subjektivní pocit, ale signál k ověření stavu klienta, klidnému vedení komunikace a přiměřenému záznamu.

Tabulka 35. Modelový scénář 1 pro monitoring klienta.

Položka	Modelové zpracování
Situace	Klient po hydroterapii uvádí slabost, mírnou závrať a nejistotu při vstávání.
Úkol žáka	Navrhnout první bezpečný postup, určit, co sledovat, a formulovat krátké uklidňující sdělení klientovi.
Výstupy Spanursing	Slovník k tonometru, pulznímu oxymetru a teploměru; tutoriál k monitoringu; worksheet pro záznam pozorování.
Důkaz učení	Vyplněný záznam, ústní zdůvodnění postupu a jedna pacientská věta.
Hodnocení	Odborná přiměřenost, bezpečnost, srozumitelnost komunikace, schopnost nepřekročit kompetence žáka.
POZOR NA HRANICI SIMULACE | Žák neřeší diagnózu ani lékařské rozhodnutí. Učí se rozpoznat změnu stavu, bezpečně reagovat, zaznamenat pozorování a předat informaci kompetentní osobě.	

9.4 Scénář 2: Edukace klienta před lázeňskou procedurou

Druhý scénář rozvíjí pacientskou edukaci. Je vhodný pro situace, kdy žák zná základní účel procedury, ale potřebuje převést odborné informace do srozumitelného jazyka. Výuka se zde opírá o pravidlo, že klient má rozumět tomu, co bude následovat, co má během procedury sledovat a kdy má požádat o pomoc.

Tabulka 36. Modelový scénář 2 pro pacientskou edukaci.

Fáze	Činnost žáka	Výstup
Příprava	Vybere 5 klíčových pojmů ze slovníku a přečte bezpečnostní poznámky.	krátký seznam pojmů
Edukace	Převede odborné sdělení do tří vět pro klienta.	pacientsky srozumitelný pokyn
Ověření porozumění	Navrhne jednu kontrolní otázku pro klienta.	otázka bez odborného žargonu
Reflexe	Určí, co by upravil u úzkostného nebo jazykově nejistého klienta.	krátká poznámka k individualizaci

9.5 Scénář 3: Jazykově citlivá komunikace se zahraničním klientem

Třetí scénář využívá vícejazyčný charakter výstupů SPA3. Cílem není učit žáky profesionální tlumočení. Cílem je ukázat, že základní orientace v pojmech a schopnost zjednodušit sdělení může snížit nejistotu klienta a podpořit bezpečný průběh péče. Učitel má vést žáky k respektu, jednoduchosti, ověření porozumění a přivolání vhodné pomoci, pokud komunikace nestačí.

Tabulka 37. Modelový scénář 3 pro jazykově citlivou komunikaci.

Krok	Instrukce pro žáka	Didaktický smysl
1	Vyber tři hesla spojená s procedurou a najdi	orientace v odborném slovníku

	jejich podobu v cizím jazyce.	
2	Vytvoř jednu jednoduchou větu pro klienta bez zbytečného žargonu.	převod odbornosti do srozumitelné řeči
3	Navrhni způsob, jak ověřit, že klient porozuměl.	bezpečnost a respekt
4	Urči, kdy už je nutné zapojit učitele, sestru, tlumočníka nebo jinou kompetentní osobu.	hranice role žáka

9.6 Scénář 4: Environmentálně odpovědné rozhodnutí v péči

Environmentální scénář má být veden prakticky. Nemá žáky moralizovat ani odvádět od bezpečnosti. Základní pravidlo zní, že environmentální odpovědnost nesmí snížit hygienu, bezpečnost ani důstojnost klienta. Žák má hledat přiměřené řešení v rámci provozních pravidel, například hospodárné použití materiálu, správné třídění odpadu nebo rozumnou práci s vodou a energií.

Tabulka 38. Modelový scénář 4 pro environmentálně odpovědnou LOP.

Otázka scénáře	Možná odpověď žáka	Co učitel hlídá
Který materiál je nezbytný pro bezpečný výkon?	Žák odliší nutnou pomůcku od zbytečné duplicity.	bezpečnost není obětována úsporám
Kde vzniká zbytečný odpad?	Žák popíše jeden realistický bod prevence plýtvání.	odpověď je konkrétní a provozně možná
Jaké pravidlo má přednost?	Žák uvede hygienické a bezpečnostní pravidlo jako hranici změny.	environmentální postup není rizikový

9.7 Jak scénáře hodnotit

Hodnocení scénářů má být stručné a srozumitelné. Učitel nemusí hodnotit mnoho kritérií najednou. Většinou stačí čtyři kritéria: odborná správnost, bezpečnost, komunikace a reflexe. Kritéria by měla být oznámena před aktivitou, aby žák věděl, co se od něj očekává.

Tabulka 39. Minirubrika pro hodnocení modelového scénáře LOP.

Kritérium	Základní úroveň	Dobrá úroveň	Výborná úroveň
Odborná správnost	Žák rozpozná hlavní téma.	Žák zvolí přiměřený postup.	Žák postup přesně zdůvodní a propojí jej s indikací nebo rizikem.
Bezpečnost	Žák uvede jedno bezpečnostní pravidlo.	Žák pravidlo použije ve scénáři.	Žák předvídá riziko a ví, kdy situaci předat.
Komunikace	Žák sdělí základní informaci.	Žák mluví srozumitelně a klidně.	Žák přizpůsobí sdělení klientovi a ověří porozumění.
Reflexe	Žák popíše, co udělal.	Žák pojmenuje, co by příště zlepšil.	Žák navrhne konkrétní úpravu postupu podle situace klienta.

9.8 Šablona scénáře pro učitele

Následující šablonu lze použít při přípravě vlastního scénáře. Doporučuje se začít krátkou situací a až poté doplňovat výstupy Spanursing. Pokud učitel začne výstupem platformy, hrozí, že aktivita bude technická. Pokud začne situací klienta, výstupy platformy se přirozeně stanou oporou pro řešení.

Tabulka 40. Pracovní šablona modelového scénáře.

Pole šablony	Vyplnění
Název scénáře	
Téma a modul	
Vstupní situace klienta	
Očekávaný výstup učení	
Použité výstupy Spanursing	slovník / tutoriál / worksheet / test / přehled zařízení
Úkol žáka	
Důkaz učení	
Kritéria hodnocení	odbornost / bezpečnost / komunikace / reflexe

Poznámka k inkluzi	

10. Inkluzivní výuka LOP

Inkluzivní výuka lázeňské ošetřovatelské péče znamená, že stejné odborné téma je dostupné žákům s rozdílnou jazykovou, sociální, zdravotní, digitální i učební zkušeností. Nejde o snižování nároků. Jde o takové vedení výuky, aby žák mohl porozumět odbornému smyslu úkolu, bezpečně si vyzkoušet profesní jednání a doložit, že dosáhl výstupu učení.

V prostředí LOP je inkluze zvlášť důležitá, protože výuka spojuje klinickou opatrnost, hygienu, práci s pomůckami, kontakt s tělem klienta, komunikaci o citlivých tématech a častý přesah do cizího jazyka. Učitel proto musí předem rozlišit, co je nezbytný odborný požadavek a co je pouze jedna z možných cest, jak se k němu žák může dostat.

METODICKÝ ÚČEL KAPITOLY	Učitel by měl po prostudování kapitoly umět navrhnout aktivitu LOP tak, aby zachovala odbornou náročnost, ale nabídla více cest k porozumění, procvičení a prokázání výsledku. Kapitola využívá principy univerzálního designu pro učení a propojuje je s konkrétními výstupy Spanursing.

10.1 Inkluze jako součást kvality odborné výuky

Inkluze v odborném vzdělávání není doplňková úprava pro několik žáků. Je to základní znak kvalitně připravené výuky. Pokud je aktivita příliš závislá na rychlém čtení, dlouhém psaní, jedné formě odpovědi nebo vysoké jistotě v cizím jazyce, může selhat i žák, který by odborný princip pochopil a v praxi jednal bezpečně.

V LOP má učitel sledovat dvě roviny současně. První rovina je odborná. Žák musí rozpoznat indikaci, riziko, pomůcku, bezpečný postup a hranice své role. Druhá rovina je pedagogická. Žák potřebuje jasné zadání, přiměřený čas, možnost opřít se o obraz, modelový příklad, slovník nebo strukturovaný worksheet. Tyto podpory nejsou úlevou, ale cestou k přesnějšímu profesnímu výkonu.

Tabulka 41. Inkluzivní principy v odborné výuce LOP.

Princip	Co znamená ve výuce LOP	Konkrétní opora
Jasnost očekávání	Žák ví, co má na konci umět vysvětlit nebo provést.	Výstup učení je uveden na začátku hodiny a vrací se k němu závěrečná reflexe.
Více způsobů porozumění	Téma není vysvětleno jen textem.	Učitel kombinuje obrázek, pojem, krátký postup, modelovou situaci a diskusi.
Bezpečný nácvik	Žák může udělat pedagogickou chybu bez ohrožení klienta.	Simulace, role-play, práce ve dvojici, kontrolní seznam.
Diferencovaný výstup	Žáci dokládají stejný výsledek různě náročnou formou.	Krátká věta pro klienta, ústní odpověď, vyplněný worksheet, miniscénář.
Důstojnost a respekt	Citlivá témata se učí bez zesměšnění a stereotypů.	Pravidla komunikace, práce s anonymizovanými příklady, reflexní otázky.

10.2 Bariéry žáků a vhodné podpory

Při přípravě výuky LOP je vhodné předem promyslet, kde mohou vzniknout bariéry. Některé bariéry jsou zjevné, například zdravotní omezení nebo nižší jazyková úroveň. Jiné se ukazují až během práce. Žák může odborně rozumět tématu, ale ztratit se ve slovní zásobě, v dlouhé instrukci, v tabulce nebo v nejistotě při komunikaci o tělesném komfortu klienta.

Tabulka 42. Typické bariéry a podpory ve výuce LOP.

Bariéra	Riziko ve výuce	Doporučená podpora
Jazyková bariéra	Žák neodliší odborný pojem od běžného výrazu a bojí se komunikovat.	Použít 5-8 hesel ze slovníku, krátké věty pro klienta a vizuální oporu.
Nízká jistota v odborném textu	Žák mechanicky opisuje definici bez porozumění.	Rozdělit text na kroky: účel, pomůcka, riziko, postup, komunikace.
Sociální nebo ekonomické znevýhodnění	Žák nemá doma klid, techniku nebo předchozí zkušenost s lázeňským prostředím.	Nabídnout školní čas na práci se zdroji, ukázky z praxe a přístupné digitální materiály.
Zdravotní omezení	Žák nemůže bezpečně provést část praktického úkolu.	Přidělit roli pozorovatele, edukátora, hodnotitele bezpečnosti nebo dokumentátora.
Úzkost z výkonu	Žák se vyhne role-play nebo komunikaci před skupinou.	Začít ve dvojici, použít předem dané větné rámce, hodnotit postup, ne herecký výkon.
PRAKTICKÉ PRAVIDLO	Podpora má být připravena předem, ne až jako nouzové řešení po neúspěchu žáka. Učitel nemusí vytvářet jinou aktivitu pro každého. Často stačí nabídnout více cest k témuž výstupu.	

10.3 Univerzální design pro učení v LOP

Principy univerzálního designu pro učení pomáhají plánovat výuku tak, aby žáci měli více možností, jak informace přijímat, jak s nimi pracovat a jak prokazovat výsledek. V metodické příručce se tyto principy používají prakticky. Každý výukový blok LOP by měl obsahovat vizuální oporu, odborně přesný jazyk, bezpečný nácvik a krátkou reflexi.

Tabulka 43. Převod UDL principů do výuky LOP.

UDL oblast	Převod do LOP	Příklad použití výstupů SPA3
Více forem reprezentace	Žák vidí pojem, obrázek, postup i situaci.	Slovník + krátký tutoriál + ukázka bezpečnostní poznámky.
Více forem činnosti	Žák může odpovídat ústně, písemně, v tabulce nebo v modelové situaci.	Worksheet s možností stručných odpovědí a práce ve dvojici.
Více forem zapojení	Žák rozumí smyslu úkolu a vidí vazbu na praxi.	Scénář z lázeňského zařízení a otázka: co uděláš jako první a proč?
Průběžná zpětná vazba	Žák se dozví, co má opravit před závěrečným hodnocením.	Krátký diagnostický test a společné rozebrání chyb.

10.4 Žáci s omezenými příležitostmi

V projektu SPA3 je inkluze spojena také s účastí žáků s omezenými příležitostmi. V metodické příručce to znamená, že učitelé mají vytvářet výuku, která neuzavírá téma jen těm, kdo již mají vysokou jazykovou jistotu, snadný přístup k digitálním nástrojům nebo předchozí kontakt s lázeňským prostředím. Přístupnost se týká zadání, zdrojů, hodnocení i atmosféry ve skupině.

Učitel může začít jednoduchým auditem aktivity. Zkontroluje, zda je zadání krátké a konkrétní, zda žák ví, jaký výstup má odevzdat, zda má k dispozici slovník nebo příklad a zda hodnocení měří odborný výsledek, nikoli pouze rychlost, sebevědomí nebo stylistickou obratnost.

Tabulka 44. Rychlý inkluzivní audit výukové aktivity.

Kontrolní otázka	Ano / ne	Možná úprava
Je výstup učení napsán srozumitelně?		Přepsat jej do jedné věty: Žák vysvětlí, zvolí, rozpozná nebo zdůvodní.
Má aktivita vizuální nebo modelovou oporu?		Doplnit obrázek pomůcky, ukázkové heslo ze slovníku nebo modelovou odpověď.
Může žák pracovat bez domácí techniky?		Umožnit práci ve škole, ve dvojici nebo s vytištěným pracovním listem.
Nehodnotí aktivita zbytečně dlouhé psaní?		Povolit krátké věty, tabulku, ústní odpověď nebo strukturovaný záznam.
Je zachována odborná náročnost?		Úpravy se týkají cesty k výkonu, ne odstranění bezpečnostních a odborných požadavků.

10.5 Jazykově citlivá a multikulturní výuka

Lázeňská péče se často odehrává v kontaktu s klienty z různých jazykových a kulturních prostředí. Žáci proto potřebují umět zjednodušit sdělení, ověřit porozumění a zachovat respekt. V multikulturně citlivé výuce nejde o seznam stereotypů o jednotlivých kulturách. Jde o schopnost ptát se, vysvětlovat a respektovat hranice klienta.

Vícejazyčný obrázkový slovník může pomoci tam, kde žák potřebuje základní orientaci v pojmech. Učitel by měl vždy zdůraznit, že slovník nenahrazuje tlumočení ani odborné rozhodnutí. Je to učební opora pro terminologii, orientaci a jednodušší komunikaci v bezpečném vzdělávacím prostředí.

VĚTNÉ RÁMCE PRO ŽÁKY	Můžete říci, jestli rozumíte? | Nejdříve vysvětlím postup. | Když se budete cítit slabě, řekněte mi to. | Teď zkontrolujeme tlak. | Proceduru přerušíme, pokud se objeví potíže.

10.6 Úprava výstupů Spanursing pro inkluzivní výuku

Výstupy Spanursing lze používat v různě náročných variantách. Stejný tutoriál může být pro jednu skupinu vstupem do tématu, pro druhou skupinu materiálem k analýze rizik a pro pokročilejší žáky podkladem pro vytvoření vlastního scénáře. Inkluzivní práce neznamená, že všichni dělají méně. Znamená, že učitel přesněji dávkuje náročnost.

Tabulka 45. Diferencované využití výstupů Spanursing.

Výstup	Základní varianta	Rozšířená varianta
Slovník	Vyber hesla, přiřaď obrázek a řekni bezpečnostní pravidlo.	Vytvoř větu pro klienta a propoj heslo s procedurou.
Tutoriál	Najdi tři hlavní kroky postupu.	Urči rizikové místo v postupu a navrhni prevenci.
Worksheet	Vyplň indikaci, kontraindikaci a pomůcky.	Doplň rozhodnutí sestry při komplikaci a

Výstup	Základní varianta	Rozšířená varianta
		obhaj ho.
Test	Ověř porozumění pojmům.	Vysvětli chybnou odpověď a oprav ji odborně správně.
Přehled zařízení	Najdi typ zařízení a indikaci.	Porovnej, jak by se výuka lišila podle klientské skupiny a procedury.

10.7 Hodnocení v inkluzivní výuce LOP

Hodnocení má být transparentní a oddělovat odborný výsledek od způsobu vyjádření. Pokud je cílem bezpečně edukovat klienta, nemá být hlavním kritériem délka textu. Pokud je cílem rozpoznat riziko, nemá být rozhodující stylistická dokonalost. Učitel může hodnotit společná kritéria, ale připustit různé formy důkazu.

Vhodná kritéria jsou: odborná správnost, bezpečnost, srozumitelnost sdělení, respekt ke klientovi a schopnost stručné reflexe. U žáků s vyšší potřebou podpory lze použít stejná kritéria, ale s konkrétními oporami, například s větnými začátky, kontrolním seznamem nebo možností ústního vysvětlení.

10.8 Modelový inkluzivní blok 60 minut

Čas	Krok	Inkluzivní prvek
0-5 min	Učitel představí situaci klienta a výstup učení.	Jasný cíl, krátká instrukce, žádné dlouhé zadání.
5-15 min	Žáci pracují s 5 hesly ze slovníku.	Obrazová a jazyková opora, práce ve dvojici.
15-30 min	Skupiny vyplní část worksheetu: pomůcky, rizika, komunikace.	Strukturovaný zápis, možnost krátkých odpovědí.
30-45 min	Role-play edukace klienta před procedurou.	Volba role: sestra, klient, pozorovatel, hodnotitel bezpečnosti.
45-55 min	Krátký test nebo ústní ověření.	Formativní zpětná vazba, oprava nejčastějších chyb.
55-60 min	Reflexe: co mi pomohlo porozumět a co potřebuji procvičit.	Sebehodnocení bez stigmatizace.

11. Multikulturní a jazykově citlivá komunikace

Multikulturní a jazykově citlivá komunikace v lázeňské ošetřovatelské péči není samostatným doplňkem k odborným výkonům. Je součástí bezpečnosti, důstojnosti klienta a kvality ošetřovatelského rozhodování. Žák se učí nejen znát proceduru, ale také vysvětlit její účel, ověřit porozumění, respektovat hranice klienta a reagovat na situace, kdy jazyk nebo kulturní očekávání komplikují běžný postup.

V prostředí lázeňské péče je tato kompetence důležitá zvlášť proto, že péče často zahrnuje fyzický kontakt, částečné odkládání oděvu, pobyt ve vodním nebo tepelném prostředí, práci s bolestí, únavou, studem a obavami klienta. Vyučující proto nemá multikulturní komunikaci učit jako soubor stereotypů o zemích nebo náboženstvích. Má ji učit jako profesní dovednost: jak se zeptat, vysvětlit, ověřit, nabídnout volbu a zachovat bezpečí.

METODICKÝ ÚČEL KAPITOLY	Kapitola pomáhá učiteli vést žáky k tomu, aby v LOP komunikovali srozumitelně, respektujícím způsobem a odborně bezpečně. Opírá se o principy jazykově citlivé výuky, interkulturní kompetence a práci s vícejazyčnými výstupy Spanursing.

11.1 Proč je komunikace v LOP citlivá

Lázeňská ošetřovatelská péče se odehrává v prostoru, kde se odborné instrukce rychle mění v osobní prožitek klienta. Klient nemusí přesně rozumět tomu, proč má vstoupit do procedury, jak dlouho má v proceduře setrvat, kdy má oznámit obtíže nebo jaké reakce jsou očekávané a jaké už rizikové. Pokud sestra komunikuje příliš rychle, používá slang nebo předpokládá, že klient vše pochopil, může vzniknout bezpečnostní riziko.

Jazykově citlivá komunikace proto znamená, že žák převádí odborné informace do krátkých, ověřitelných a lidsky přijatelných sdělení. Ověření porozumění nemá působit jako zkoušení klienta. Má být přirozenou součástí péče. Učitel může žáky vést k jednoduchým otázkám: Můžete mi říct, co uděláte, pokud se vám zatočí hlava? Můžete ukázat, kde máte potíže? Je pro vás tento postup přijatelný?

Tabulka 46. Citlivá místa komunikace v LOP.

Situace	Možné riziko	Komunikační postup
Před procedurou	Klient neporozumí účelu, délce nebo signálům k přerušení.	Vysvětlit postup ve třech krátkých bodech a ověřit porozumění.
Při fyzickém kontaktu	Klient může vnímat dotyk jako nepříjemný nebo nepřijatelný.	Předem říci, co bude následovat, a získat souhlas s konkrétním krokem.
Při odkládání oděvu	Stud, pocit ztráty kontroly nebo kulturně podmíněné hranice.	Nabídnout soukromí, čas a možnost požádat o pracovníka stejného pohlaví, pokud je to provozně možné.
Při bolesti nebo nevolnosti	Klient nerozliší běžnou reakci od varovného signálu.	Použít jednoduchou škálu, ukázku gest a jasnou instrukci k přerušení.
Po proceduře	Klient zapomene režimová doporučení.	Shrnout dvě až tři hlavní doporučení a dát prostor na otázky.

11.2 Od odborného pojmu k pacientské větě

V odborné výuce žák často zná název pomůcky, procedury nebo rizika, ale neumí jej převést do srozumitelné věty pro klienta. Právě zde má vícejazyčný obrázkový slovník důležitou metodickou roli. Učitel může vybrat 5 až 8 hesel a vést žáky k tomu, aby u každého hesla vytvořili tři vrstvy sdělení: odborné vysvětlení pro záznam, jednoduché vysvětlení pro klienta a bezpečnostní pokyn.

Tabulka 47. Převod odborného pojmu do komunikace s klientem.

Vrstva komunikace	Účel	Příklad formulace
Odborný pojem	Přesná terminologie pro výuku a dokumentaci.	Pulzní oxymetr slouží k orientačnímu sledování saturace kyslíku a pulzu.
Věta pro klienta	Srozumitelně vysvětluje, co se bude dít.	Na prst vám nasadím malý měřicí přístroj. Ukáže nám tep a okysličení krve.
Bezpečnostní pokyn	Říká, co má klient sledovat	Prosím, řekněte mi, pokud se vám zatočí hlava

Vrstva komunikace	Účel	Příklad formulace
	nebo oznámit.	nebo se budete cítit hůře.
DIDAKTICKÝ POSTUP	U každého nového tématu LOP nechte žáky vytvořit jednu odbornou větu, jednu pacientskou větu a jednu bezpečnostní větu. Teprve potom přejděte k role-play nebo worksheetu.	

11.3 Větné rámce pro bezpečnou komunikaci

Větné rámce snižují jazykovou nejistotu a pomáhají žákům komunikovat přesně. Nejsou určeny k mechanickému odříkání. Jsou oporou, kterou žák postupně nahrazuje vlastní přirozenou formulací. V jazykově rozmanité skupině lze větné rámce doplnit o anglickou verzi nebo o klíčová slova z obrázkového slovníku.

Tabulka 48. Větné rámce pro výuku komunikace v LOP.

Komunikační funkce	Česká formulace	Anglická opora
Zahájení kontaktu	Dobrý den, vysvětlím vám, co budeme dělat.	I will explain what we are going to do.
Ověření porozumění	Můžete mi prosím říct, zda je postup srozumitelný?	Could you tell me if the procedure is clear?
Souhlas s krokem	Teď se dotknu vašeho ramene. Je to v pořádku?	I will touch your shoulder now. Is that all right?
Upozornění na riziko	Pokud se vám zatočí hlava, hned mi to řekněte.	If you feel dizzy, please tell me immediately.
Respekt k hranicím	Pokud je vám něco nepříjemné, můžeme postup zastavit.	If anything feels uncomfortable, we can stop.
Závěrečné shrnutí	Teď si zopakujeme dvě hlavní doporučení.	Let us repeat the two main recommendations.

11.4 Multikulturní situace bez stereotypů

Učitel by měl žáky chránit před zjednodušujícími výroky typu „tito klienti vždy“ nebo „v této kultuře se nesmí“. Profesní komunikace vychází z individuálního klienta. Žák má umět nabídnout volbu a ověřit preferenci, aniž by klienta hodnotil nebo zařazoval do předem vytvořené kategorie.

Vhodné je pracovat s otevřenými, neutrálními a praktickými otázkami. Například: Je pro vás v pořádku, když proceduru provede tato sestra? Potřebujete více soukromí? Chcete, abych postup vysvětlil ještě jednou pomaleji? Je něco, co bych měl/a před zahájením vědět? Tím se žáci učí respektu bez stereotypizace.

Tabulka 49. Nevhodné a vhodné formulace v multikulturní komunikaci.

Nevhodný směr	Proč je problémový	Vhodnější formulace
U vás se to asi nesmí.	Předpokládá skupinovou vlastnost a může klienta zahanbit.	Je pro vás tento postup v pořádku?
Musíte to vydržet, je to normální.	Bagatelizuje potíže a snižuje bezpečnost.	Řekněte mi, jak silné potíže cítíte, a podle toho postup upravíme.

Nevhodný směr	Proč je problémový	Vhodnější formulace
Tomu nerozumíte, ukážu vám to.	Zní paternalisticky.	Ukážu vám postup a potom si ověříme, že je vše jasné.
U nás se to dělá takto.	Může uzavřít prostor pro otázky a preference klienta.	Toto je běžný bezpečný postup. Pokud máte otázku nebo obavu, řekněte mi ji prosím.

11.5 Práce s klientem, který nerozumí vyučovacímu jazyku

Ve škole nelze simulovat všechny jazykové situace reálné praxe, ale lze žáky učit základní postup. Pokud klient nerozumí, sestra nesmí spoléhat jen na hlasitější opakování stejné věty. Má zjednodušit sdělení, použít vizuální oporu, ověřit porozumění a v reálném provozu postupovat podle pravidel zařízení pro tlumočení nebo jazykovou podporu.

Digitální překladače mohou být v běžné orientaci pomocné, ale ve zdravotnickém kontextu mají limity. Žáci by měli vědět, že překladač nenahrazuje profesionální tlumočení v situacích se závažným rozhodováním, souhlasem, kontraindikacemi nebo bezpečnostním rizikem. Ve výuce lze překladač použít jako objekt kritické reflexe: co přeložil dobře, co zjednodušil a co by mohlo být nebezpečně nepřesné.

PROFESNÍ HRANICE	Vícejazyčný slovník a digitální nástroje podporují orientaci a učení. Nenahrazují klinické rozhodnutí, informovaný souhlas, tlumočení v rizikových situacích ani pravidla konkrétního zdravotnického zařízení.

11.6 Modelová role-play aktivita

Fáze	Úkol žáka	Opora učitele
Příprava	Vybere 5 hesel ze slovníku a určí, která mohou být pro klienta nejasná.	Seznam hesel a jednoduchý komunikační cíl.
Vysvětlení	Představí proceduru ve třech krátkých větách.	Větné rámce a časový limit 60 sekund.
Ověření	Položí dvě otázky k porozumění a jednu otázku k pohodlí klienta.	Karta s příklady otevřených otázek.
Reakce na problém	Klient sdělí stud, bolest, obavu nebo neporozumění.	Scénářová karta s jednou komplikací.
Reflexe	Žák pojmenuje jednu silnou stránku a jednu věc k opravě.	Minirubrika komunikace a bezpečnosti.

11.7 Hodnocení jazykově citlivé komunikace

Hodnocení komunikace má být konkrétní. Nestačí říci, že žák komunikoval dobře nebo špatně. Učitel sleduje, zda žák vysvětlil účel, použil srozumitelný jazyk, ověřil porozumění, zachoval respekt, upozornil na riziko a reagoval na signál klienta. Jazykové chyby v cizím jazyce se hodnotí podle toho, zda brání porozumění a bezpečnosti, nikoli podle dokonalosti projevu.

Tabulka 50. Minirubrika pro komunikaci v LOP.

Kritérium	Splněno	Potřebuje doplnit
Srozumitelné vysvětlení	Žák vysvětlil postup krátce a bez zbytečného odborného žargonu.	Výklad byl dlouhý, nejasný nebo příliš technický.
Ověření porozumění	Žák se přirozeně ujistil, že klient rozumí.	Žák pouze oznámil informace a nepoložil kontrolní otázku.
Respekt a důstojnost	Žák upozornil na dotyk, soukromí a možnost zastavení.	Žák předpokládal souhlas nebo přehlédl diskomfort klienta.
Bezpečnostní informace	Žák jasně řekl, kdy má klient hlásit potíže.	Chybělo sdělení o rizicích nebo přerušení procedury.
Reakce na obtíž	Žák reagoval klidně, věcně a profesně.	Žák potíže bagatelizoval nebo nevěděl, jak postup upravit.

11.8 Propojení s výstupy Spanursing

Výstup Spanursing	Role v kapitole 11	Příklad využití
Vícejazyčný slovník	Podpora terminologie a základní jazykové orientace.	Žáci převádějí hesla do pacientských vět.
Tutoriály	Odborný vstup před komunikací.	Žáci sledují postup a hledají místa, kde musí sestra něco vysvětlit.
Worksheety	Strukturovaný nácvik situace.	Žáci doplňují otázky k porozumění, rizika a bezpečnostní sdělení.
Testy	Ověření pojmů a komunikačních rozhodnutí.	Test obsahuje otázky k volbě vhodné formulace.
Přehled zařízení	Kontext pro srovnání prostředí a klientských skupin.	Žáci diskutují, jak se komunikace mění podle typu procedury a zařízení.

12. Environmentálně odpovědná LOP

Environmentálně odpovědná lázeňská ošetřovatelská péče propojuje odbornou bezpečnost, hospodárné využívání zdrojů a respekt k prostředí, ve kterém se péče poskytuje. V kontextu SPA3 nejde o obecnou ekologickou osvětu oddělenou od zdravotnické praxe. Jde o schopnost žáka rozpoznat, kde může být postup péče stejně bezpečný, ale méně materiálově náročný, energeticky rozumnější a lépe vysvětlitelný klientovi.

Lázeňská péče je přirozeně spojena s vodou, teplem, pohybem, minerálními zdroji, čistotou prostředí a provozem zařízení. Učitel proto může environmentální hledisko začleňovat přímo do odborných situací: příprava pomůcek, nakládání s jednorázovým materiálem, prevence plýtvání vodou, používání dezinfekce, bezpečné větrání, organizace pohybu klientů, edukace o režimových opatřeních nebo práce s digitální dokumentací.

METODICKÝ ÚČEL KAPITOLY	Kapitola pomáhá učiteli převést environmentální odpovědnost z obecné hodnoty do konkrétních rozhodnutí v odborné výuce LOP. Žáci se učí posuzovat vztah mezi bezpečností klienta, hygienou, spotřebou materiálu a provozní udržitelností.

12.1 Environmentální hledisko jako součást odborného rozhodování

Ve zdravotnické výuce se environmentální témata někdy zužují na třídění odpadu. To je důležité, ale pro LOP nedostatečné. Žák potřebuje pochopit celý řetězec rozhodování: proč se určitá pomůcka používá, zda je jednorázová nebo opakovaně použitelná, jak se čistí, kdy se nesmí opakovaně použít, jaký je vztah mezi hygienou a šetřením materiálem a jak se rozhodnutí dokumentuje.

Základní pedagogický princip je jednoduchý: environmentální odpovědnost nikdy nesmí oslabit bezpečnost klienta. Pokud je jednorázová pomůcka nutná z hygienických nebo klinických důvodů, její použití je odborně správné. Environmentální kompetence se projevuje v tom, že žák nepoužívá více materiálu, než je potřeba, nepřipravuje zbytečné pomůcky, správně třídí odpad, rozumí rozdílu mezi odpadem běžným a rizikovým a dokáže klientovi vysvětlit šetrný režim bez moralizování.

Tabulka 51. Environmentální hledisko v rozhodování sestry v LOP.

Oblast rozhodování	Odborná otázka	Environmentálně odpovědná výuková formulace
Pomůcky	Co je skutečně potřebné pro bezpečné provedení?	Připrav jen pomůcky, které odpovídají indikaci, stavu klienta a pravidlům zařízení.
Hygiena	Kdy je nutný jednorázový materiál a kdy je možná opakovaně použitelná pomůcka?	Bezpečnost a hygiena mají přednost, ale zbytečné jednorázové použití se nemá normalizovat.
Voda a teplo	Jak zabránit plýtvání při zachování účinku procedury?	Sleduj délku, teplotu a průběh procedury podle protokolu a neprodlužuj ji bez důvodu.
Dokumentace	Lze část práce vést digitálně bez ztráty kvality?	Digitální záznam má snižovat duplicity, ne vytvářet další administrativní zátěž.
Edukace klienta	Jak klientovi vysvětlit šetrný postup?	Vysvětli režim jako součást bezpečí, komfortu a účinku léčby, ne jako výčitku.

12.2 Voda, teplo a přírodní léčivé zdroje

Lázeňská péče využívá přírodní léčivé zdroje a zároveň je na nich závislá. Ve výuce je proto vhodné pracovat s otázkou, jak se odborná péče může chovat k těmto zdrojům odpovědně. U žáků nejde o to, aby technicky řídili provoz lázeňského zařízení. Mají však rozumět tomu, že procedury mají stanovené parametry, že voda a energie nejsou neomezené a že kvalita péče není totožná s neomezenou spotřebou.

Učitel může žáky vést k tomu, aby u vybrané procedury popsali tři roviny: odborný účel, bezpečnostní hranice a zdrojovou náročnost. Taková práce rozvíjí kritické myšlení a současně brání tomu, aby environmentální téma působilo jako přidaná ideologická vrstva. V odborné výuce má být vždy navázáno na konkrétní výkon nebo rozhodnutí.

Tabulka 52. Tři roviny práce s procedurou.

Rovina	Otázka pro žáka	Příklad výstupu
Odborný účel	Proč se procedura provádí a jaký má očekávaný přínos?	Žák popíše indikaci, očekávanou reakci a roli sestry.
Bezpečnostní hranice	Kdy proceduru nepřipravit, přerušit nebo konzultovat?	Žák uvede kontraindikace, varovné signály a postup při obtížích.

Rovina	Otázka pro žáka	Příklad výstupu
Zdrojová náročnost	Kde vzniká spotřeba vody, tepla, materiálu nebo času?	Žák navrhne, jak dodržet protokol bez plýtvání.

12.3 Materiál, odpad a prevence plýtvání

Práce s materiálem patří k nejsnáze uchopitelným částem environmentálně odpovědné LOP. Výuka by však neměla zůstat u seznamu odpadkových nádob. Důležité je, aby žák chápal, že nejlepší odpad je často ten, který vůbec nevznikne, pokud tím není ohrožena hygiena nebo bezpečnost. Před výkonem proto plánuje pomůcky, během výkonu sleduje jejich účelné použití a po výkonu správně rozhoduje o čištění, likvidaci a záznamu.

Tabulka 53. Materiálový cyklus ve výuce LOP.

Fáze	Co žák sleduje	Metodická otázka
Před výkonem	Výběr a množství pomůcek.	Které pomůcky jsou nezbytné a které jsou jen preventivně připravené bez jasného důvodu?
Během výkonu	Bezpečné a účelné použití.	Používám materiál tak, aby byl zachován komfort a hygiena bez zbytečné spotřeby?
Po výkonu	Čištění, dezinfekce, likvidace, uložení.	Co se vrací do provozu, co se likviduje a proč?
Reflexe	Možnost zlepšení postupu.	Co bych příště připravil jinak při zachování bezpečnosti?
PRAKTICKÝ PŘÍKLAD	Žáci pracují s položkami z obrázkového slovníku a rozdělí je do tří skupin: opakovaně použitelné, jednorázové z hygienických důvodů, jednorázové pouze při určité situaci. U každé položky doplní bezpečnostní nebo hygienickou podmínku.	

12.4 Environmentálně odpovědná edukace klienta

Klientská edukace v LOP může environmentální odpovědnost podporovat nenápadně a prakticky. Sestra může klientovi vysvětlit, proč je důležité dodržet čas procedury, proč není vhodné samovolně upravovat teplotu, proč se některé pomůcky používají jednorázově a jiné ne, nebo jak může klient po proceduře pokračovat v režimových opatřeních bez zbytečných pomůcek a neověřených produktů.

Edukace nemá vyvolávat pocit viny. Má klientovi dát jednoduché a bezpečné doporučení. Žák se učí používat formulace, které propojují zdraví, komfort a šetrnost. Například: „Proceduru nebudeme prodlužovat, protože přesně stanovená délka je bezpečnější a zároveň šetří vodu i energii.“ nebo „Použijeme jednorázovou pomůcku, protože zde je důležitá hygienická ochrana.“

Tabulka 54. Pacientská edukace s environmentálním prvkem.

Situace	Nevhodné sdělení	Vhodnější sdělení
Klient chce proceduru prodloužit	To nejde, plýtvalo by se.	Délka procedury je nastavena kvůli bezpečnému účinku. Delší čas by nemusel být prospěšný.
Klient žádá další jednorázové pomůcky	Nemůžeme dávat všechno navíc.	Připravíme to, co je pro vás bezpečné a hygienicky potřebné. Zbytečné pomůcky

Situace	Nevhodné sdělení	Vhodnější sdělení
		nepoužijeme.
Klient neví, proč se pomůcka dezinfikuje	Musí to tak být.	Pomůcku dezinfikujeme, aby byla bezpečná pro další použití a zároveň se nemusela zbytečně vyhazovat.
Klient chce kupovat neověřené produkty	To je zbytečné.	Nejprve si ověříme, zda je pomůcka bezpečná a vhodná pro váš stav.

12.5 Digitální nástroje a snížení duplicit

Digitální nástroje jsou v této kapitole chápány jako prostředek k lepší organizaci informací, nikoli jako samoúčelná modernizace. Dobře použitý digitální nástroj může snížit duplicitu materiálů, usnadnit aktualizaci výukových obsahů, zpřístupnit vícejazyčnou terminologii a podporovat sdílení pracovních listů bez opakovaného tisku. Zároveň platí, že digitální výuka má být přiměřená, přístupná a bezpečná.

Ve výuce lze porovnat tištěný a digitální worksheet. Žáci hodnotí, kdy je papírový list vhodnější pro práci u lůžka nebo v učebně, kdy je digitální forma praktičtější a kdy je nejlepší kombinace obou. Tím se environmentální téma propojí s reálnou didaktikou a s dostupností pro různé žáky.

12.6 Modelový výukový blok 60 minut

Tabulka 55. Modelový blok k environmentálně odpovědné LOP.

Čas	Aktivita	Výstup žáka
0-10 min	Krátký vstup učitele: bezpečnost má přednost, plýtvání se omezuje tam, kde to neoslabí péči.	Žák pojmenuje rozdíl mezi šetřením a rizikovým omezováním péče.
10-25 min	Práce se slovníkem: výběr 8 pomůcek k proceduře.	Žák rozdělí pomůcky podle použití, hygieny a možné opakované použitelnosti.
25-40 min	Worksheet: návrh postupu před, během a po proceduře.	Žák doplní bezpečnost, materiál, odpad a edukaci klienta.
40-50 min	Role-play: klient se ptá, proč se procedura neprodlužuje nebo proč se používá jednorázová pomůcka.	Žák odpoví srozumitelně a bez moralizování.
50-60 min	Krátký test a reflexe.	Žák určí jednu změnu postupu, která šetří zdroje a neohrožuje bezpečnost.

12.7 Propojení s výstupy Spanursing

Výstup Spanursing	Role v kapitole 12	Příklad využití
Vícejazyčný slovník	Identifikace pomůcek a jejich bezpečnostních poznámek.	Třídění pomůcek podle hygieny, opakovaného použití a odpadu.
Tutoriály	Ukázka postupu a zdrojově náročných	Žáci označí kroky, kde vzniká spotřeba

Výstup Spanursing	Role v kapitole 12	Příklad využití
	míst procedury.	vody, tepla nebo materiálu.
Worksheety	Aplikace rozhodování do konkrétní situace.	Žáci navrhují postup, který je bezpečný a současně neplýtvá.
Testy	Ověření rozhodnutí v typových situacích.	Otázky rozlišují bezpečné šetření od rizikového omezení péče.
Přehled zařízení	Propojení výuky s provozní realitou lázní.	Žáci porovnají, jak se environmentální otázky mohou lišit podle typu zařízení a procedur.

13. Hodnocení znalostí, dovedností a postojů

Hodnocení v lázeňské ošetřovatelské péči nemá být pouze kontrolou zapamatovaných pojmů. V odborném vzdělávání musí ukázat, zda žák rozumí postupu, dovede bezpečně uvažovat v konkrétní situaci, umí komunikovat s klientem a dokáže své rozhodnutí stručně zdůvodnit. Proto je vhodné kombinovat testové ověření znalostí, práci s případovou situací, pozorování výkonu, sebehodnocení a učitelskou zpětnou vazbu.

Pro SPA3 je důležité, aby hodnocení odpovídalo kompetenčnímu rámci příručky. Žák se nehodnotí jen podle toho, zda uvede správný termín nebo definici, ale také podle toho, zda termín použije při edukaci klienta, rozpozná rizikový signál, zvolí vhodnou pomůcku, dodrží hygienu a umí pracovat s digitálním nebo vícejazyčným zdrojem.

METODICKÝ ÚČEL KAPITOLY	Kapitola poskytuje učiteli rámec pro hodnocení LOP tak, aby bylo propojeno s výsledky učení, s výstupy Spanursing a s reálnými odbornými situacemi. Hodnocení má podporovat učení, ne pouze uzavírat téma známkou.

13.1 Co má být v LOP hodnoceno

Učitel by měl předem určit, zda v dané aktivitě hodnotí znalost, dovednost, postoj nebo jejich kombinaci. V praxi se tyto oblasti často prolínají. Například při edukaci klienta o proceduře žák potřebuje znát indikaci a rizika, dovednost převést odborný obsah do srozumitelné řeči a postoj respektující důstojnost klienta.

Tabulka 56. Základní oblasti hodnocení v LOP.

Oblast	Co učitel sleduje	Příklad důkazu
Znalosti	Terminologie, indikace, kontraindikace, průběh procedury, bezpečnostní pravidla.	Krátký test, ústní odpověď, práce se slovníkem, doplnění schématu.
Dovednosti	Příprava pomůcek, sledování klienta, edukace, rozhodování v situaci, dokumentace.	Pozorování výkonu, scénář, worksheet, role-play, záznam do modelové dokumentace.
Postoje	Respekt, odpovědnost, citlivost v komunikaci, bezpečnostní disciplína, environmentální uvědomění.	Reflexe, učitelská rubrika, peer feedback, sebehodnocení po scénáři.
Digitální a jazyková práce	Použití zdrojů, vícejazyčné terminologie, práce s testem a tutoriálem.	Vyhledání hesla, převod pojmu do pacientské věty, práce s online

Oblast	Co učitel sleduje	Příklad důkazu
		materiálem.

13.2 Diagnostické, formativní a závěrečné hodnocení

Jedno téma LOP lze hodnotit ve třech fázích. Diagnostické hodnocení ukáže, co žáci už vědí a jaké mají chybné představy. Formativní hodnocení probíhá během výuky a pomáhá zlepšovat výkon. Závěrečné hodnocení ověřuje dosažení výsledků učení. V metodické příručce je vhodné tyto fáze propojovat, aby test nebyl izolovaným koncem výuky, ale navazoval na slovník, tutoriál, worksheet a scénář.

Tabulka 57. Tři fáze hodnocení v jednom tematickém bloku.

Fáze	Kdy se používá	Vhodný nástroj	Příklad v LOP
Diagnostická	Na začátku tématu.	Vstupní otázky, krátký test, třídění pojmů.	Žáci rozliší indikaci, kontraindikaci a bezpečnostní pravidlo před výukou procedury.
Formativní	Během výuky.	Komentář učitele, rubrika, otázky po kroku, peer feedback.	Učitel sleduje, zda žák dokáže klientovi vysvětlit postup bez odborného žargonu.
Závěrečná	Po dokončení tématu nebo modulu.	Test, scénář, praktický úkol, reflexe.	Žák řeší případ klienta, volí pomůcky, popisuje bezpečnost a doplňuje edukaci.

13.3 Test jako součást širšího hodnocení

Testy vytvořené v projektu SPA3 jsou vhodné pro ověření porozumění a opakování. Největší metodickou hodnotu mají tehdy, když učitel po testu pracuje s chybami. Chybná odpověď nemá být jen ztracený bod, ale signál, které pojmy, postupy nebo bezpečnostní pravidla je nutné znovu vysvětlit.

V testech LOP je vhodné kombinovat otázky na faktické znalosti s otázkami situačními. Faktická otázka ověří například význam pomůcky nebo kontraindikaci. Situační otázka ověří, zda žák dovede poznatek použít: klient po proceduře udává závrať, klient nerozumí instrukci, pomůcka není čistá, nebo teplota procedury neodpovídá zadanému postupu.

Tabulka 58. Typy testových otázek a jejich účel.

Typ otázky	Co ověřuje	Příklad formulace
Terminologická	Znalost pojmu a jeho významu.	Která pomůcka slouží k orientačnímu měření saturace kyslíku?
Bezpečnostní	Rozpoznání rizika nebo kontraindikace.	Který postup je nutné přerušit a konzultovat se zdravotnickým pracovníkem?
Situační	Aplikaci znalosti v konkrétním kontextu.	Klient po teplé proceduře udává slabost. Jaký je první vhodný krok?
Komunikační	Schopnost převést odborný obsah do	Která věta nejlépe vysvětluje klientovi

Typ otázky	Co ověřuje	Příklad formulace
	pacientské řeči.	důvod měření tlaku před procedurou?
Environmentální	Rozlišení bezpečného šetření a rizikového omezení péče.	Které opatření sníží plýtvání bez ohrožení hygieny?

13.4 Rubriky pro dovednosti a postoje

U praktických dovedností je výhodné používat rubriku. Rubrika zpřesní očekávání, pomůže sjednotit hodnocení mezi učiteli a dává žákovi konkrétní zpětnou vazbu. Nemá být příliš dlouhá. Pro běžnou výuku stačí čtyři až šest kritérií a tři úrovně zvládnutí.

Tabulka 59. Stručná rubrika pro scénář LOP.

Kritérium	Základní úroveň	Dobrá úroveň	Výborná úroveň
Odborná správnost	Uvede hlavní kroky, ale potřebuje vedení.	Postup je převážně správný a odpovídá situaci.	Postup je přesný, zdůvodněný a přiměřený stavu klienta.
Bezpečnost a hygiena	Rozpozná základní pravidla, některé detaily chybí.	Dodržuje pravidla a reaguje na běžná rizika.	Aktivně předchází rizikům a umí vysvětlit důvod opatření.
Komunikace s klientem	Komunikuje věcně, ale místy používá žargon.	Komunikuje srozumitelně a respektuje klienta.	Přizpůsobí jazyk, tempo i obsah klientově situaci.
Práce se zdroji SPA3	Najde potřebný materiál s pomocí.	Použije slovník, worksheet nebo test k řešení úkolu.	Propojí více zdrojů a využije je k lepšímu odbornému rozhodnutí.
Reflexe	Popíše, co se podařilo.	Určí silnou stránku a jednu oblast zlepšení.	Navrhne konkrétní úpravu postupu s odborným zdůvodněním.

13.5 Sebehodnocení a peer feedback

Sebehodnocení je v LOP užitečné zejména po scénářích a role-play aktivitách. Žák si uvědomí, kde jednal jistě, kde potřeboval podporu a které odborné rozhodnutí by příště provedl jinak. Peer feedback je vhodný pouze tehdy, pokud má jasnou strukturu a nehodnotí osobnost žáka. Spolužáci mají komentovat konkrétní výkon, například srozumitelnost instrukce, bezpečnostní krok nebo práci s pomůckou.

BEZPEČNÁ FORMULACE PEER FEEDBACKU	Doporučený rámec: „Bylo srozumitelné, když…“, „Pomohlo by doplnit…“, „Bezpečnostní krok byl dobře vidět v okamžiku, kdy…“. Nepoužívat formulace zaměřené na osobnost nebo posměšné hodnocení projevu.

Tabulka 60. Krátký sebehodnoticí lístek po scénáři.

Otázka	Odpověď žáka
Který odborný krok jsem zvládl/a nejlépe?	

Otázka	Odpověď žáka
Které riziko jsem rozpoznal/a a jak jsem na něj reagoval/a?	
Kterou větu pro klienta bych příště formuloval/a srozumitelněji?	
Který zdroj Spanursing mi pomohl při řešení situace?	
Co si potřebuji zopakovat před další hodinou?	

13.6 Evidence výsledků a návaznost na tematické plány

Hodnocení má mít také evidenční hodnotu. Učitel by měl být schopen doložit, že LOP byla skutečně zařazena do výuky, že žáci pracovali s výstupy projektu a že byly sledovány znalosti, dovednosti i postoje. Evidence nemusí být administrativně složitá. Stačí tematický plán, záznam o použití materiálu, výsledky testu, vyplněný worksheet, ukázka reflexe nebo rubrika ke scénáři.

Tabulka 61. Minimální evidence hodnocení LOP.

Typ evidence	Co dokládá	Praktická poznámka
Tematický plán	Zařazení LOP do výuky.	Uvést téma, výstup učení a použitý zdroj SPA3.
Výsledek testu	Porozumění základním pojmům a situacím.	Uchovat souhrnné výsledky nebo vzorek anonymizovaných odpovědí.
Worksheet	Aplikaci znalostí a rozhodování.	Stačí jeden reprezentativní vyplněný vzorek a prázdná šablona.
Rubrika	Pozorované dovednosti a postoje.	Použít krátkou rubriku pro modelovou situaci.
Reflexe žáka	Sebehodnocení a uvědomění dalšího učení.	Vhodné zejména po role-play a scénářích.

13.7 Modelový hodnoticí cyklus 45 minut

Tabulka 62. Modelový hodnoticí cyklus.

Čas	Aktivita	Hodnoticí účel
0-5 min	Učitel připomene výsledky učení a kritéria.	Žák ví, co se bude hodnotit.
5-15 min	Krátký test k terminologii, bezpečnosti a situaci.	Ověření základních znalostí a porozumění.
15-30 min	Případová situace ve dvojici nebo malé skupině.	Ověření aplikace znalostí a odborného rozhodování.
30-38 min	Role-play krátké edukace klienta.	Ověření komunikace, respektu a

Čas	Aktivita	Hodnoticí účel
		jazykové citlivosti.
38-45 min	Sebehodnocení a zpětná vazba podle rubriky.	Uzavření učení a určení dalšího kroku.

13.8 Propojení s výstupy Spanursing

Výstup Spanursing	Role v hodnocení	Příklad využití
Vícejazyčný slovník	Ověření terminologie a převodu pojmu do pacientské věty.	Žák vybere heslo, vysvětlí ho klientovi a uvede bezpečnostní poznámku.
Tutoriály	Podklad pro pozorování postupu a identifikaci klíčových kroků.	Žák po zhlédnutí označí rizikové momenty a navrhne kontrolní otázky.
Worksheety	Doklad aplikace znalostí v případové práci.	Žák doplní indikace, rizika, postup sestry a edukaci.
Testy	Diagnostika a závěrečné ověření porozumění.	Učitel sleduje chybové položky a vrací se k nim ve výuce.
Přehled zařízení	Hodnocení schopnosti propojit teorii s provozem.	Žák posoudí, jak by se měnil postup podle typu zařízení nebo procedury.

14. Spolupráce s lázeňskými zařízeními a odbornou praxí

Výuka lázeňské ošetřovatelské péče získává plnou vzdělávací hodnotu tehdy, když je propojena s reálným provozem lázeňských zařízení, rehabilitačních pracovišť a dalších odborných partnerů. Spolupráce s praxí pomáhá žákům pochopit, že LOP není soubor izolovaných procedur, ale koordinovaná péče, ve které se propojuje indikace, bezpečnost, komunikace, dokumentace, režimová opatření a odpovědnost za klienta.

Pro učitele je odborná praxe zároveň zdrojem autentických situací. Díky ní lze aktualizovat tematické plány, vybírat relevantní slovníková hesla, tvořit případové studie, ověřovat pracovní listy a ukazovat žákům, jak se odborné rozhodování mění podle typu zařízení, klientely, indikací a místních provozních pravidel.

METODICKÝ ÚČEL KAPITOLY	Kapitola ukazuje, jak nastavit spolupráci se zařízeními poskytujícími lázeňskou, rehabilitační nebo související zdravotnickou péči tak, aby přinášela konkrétní přidanou hodnotu pro výuku, nikoli pouze formální exkurzi nebo obecnou propagaci zařízení.

14.1 Proč má být praxe součástí metodiky LOP

Lázeňské zařízení je pro žáka prostředím, ve kterém se odborné pojmy mění v konkrétní jednání. Žák vidí, jak se klient připravuje na proceduru, jak se sleduje jeho stav, jak se vysvětlují instrukce, jak se chrání soukromí a jak se pracuje s provozními omezeními. Učitel by měl tuto zkušenost didakticky zarámovat. Nestačí zařízení navštívit. Je nutné předem určit, co mají žáci pozorovat, jak budou poznatky zpracovány a jak se ověří, že exkurze nebo praxe vedla k učení.

Tabulka 63. Přínosy spolupráce s praxí pro výuku LOP.

Přínos	Význam pro žáka	Význam pro učitele
Autentický kontext	Žák propojí pojem, pomůcku a postup s reálnou situací.	Učitel získá příklady, které nejsou odtržené od provozu.
Aktualizace obsahu	Žák vidí aktuální postupy, vybavení a pravidla zařízení.	Učitel může upravit tematický plán a doplnit nové scénáře.
Profesní orientace	Žák lépe chápe pracovní roli v lázeňské nebo rehabilitační péči.	Škola posiluje vazbu na zaměstnavatele a potřeby trhu práce.
Bezpečnostní kultura	Žák sleduje hygienu, monitorování klienta a prevenci rizik v praxi.	Učitel může hodnotit, zda žák rozumí důvodům bezpečnostních opatření.
Multikulturní komunikace	Žák vnímá, že klienti se liší jazykem, zkušeností, studem a očekáváním.	Učitel připraví role-play a komunikační rámce podle reálných situací.

14.2 Typy spolupráce se zařízeními

Spolupráce nemusí mít pouze podobu dlouhé odborné praxe. V podmínkách školy lze využít několik úrovní. Krátká exkurze může dobře fungovat, pokud má jasný vzdělávací úkol. Odborný vstup pracovníka z praxe je vhodný pro uvedení tématu. Delší praxe umožňuje pozorování a rozvoj dovedností. Konzultace s praxí pomáhá ověřovat, zda jsou pracovní listy, testy a scénáře realistické.

Tabulka 64. Formy spolupráce s odbornou praxí.

Forma spolupráce	Vhodné využití	Důkaz vzdělávací hodnoty
Odborná exkurze	Seznámení s provozem, indikacemi, procedurami a rolí sestry.	Pozorovací list, krátká reflexe, propojení s modulem.
Hostující odborník	Uvedení tématu, sdílení zkušeností, diskuse o rizicích a komunikaci.	Otázky žáků, shrnutí hlavních poznatků, navazující worksheet.
Odborná praxe nebo stáž	Rozvoj dovedností, sledování klienta, komunikace a provozních pravidel.	Záznam praxe, hodnoticí rubrika, sebehodnocení žáka.
Konzultace výukových materiálů	Ověření odborné správnosti worksheetů, scénářů a slovníkových vazeb.	Komentáře z praxe, zapracované úpravy, Evidence Pack.
Společná případová studie	Převod provozní situace do výuky.	Anonymizovaný scénář, metodický postup, hodnoticí kritéria.

14.3 Jak připravit odbornou exkurzi, aby nebyla turistická

Exkurze do lázeňského zařízení má být plánovaná jako výukový blok. Před návštěvou musí žáci znát téma, základní pojmy a pozorovací úkol. Během návštěvy se nesmí sbírat pouze dojmy. Žáci by měli cíleně sledovat roli sestry, bezpečnostní pravidla, komunikaci s klientem, pomůcky, environmentální opatření a návaznost na léčebný režim. Po návratu má následovat zpracování poznatků ve třídě.

Tabulka 65. Model přípravy a vyhodnocení odborné exkurze.

Fáze	Úkol učitele	Úkol žáka
Před exkurzí	Vybere 5–8 slovníkových hesel, připraví otázky a vysvětlí pravidla chování.	Seznámí se s pojmy, připraví dvě odborné otázky a doplní vstupní očekávání.
Během exkurze	Vede pozornost k roli sestry, bezpečnosti, komunikaci a provozním souvislostem.	Vyplňuje pozorovací list a zapisuje konkrétní situace, ne pouze obecné dojmy.
Po exkurzi	Propojí poznatky s modulem, worksheetem nebo scénářem.	Zpracuje reflexi, doplní slovník a navrhne jednu pacientskou větu.
Evidence	Uloží program, pozorovací list, reflexi a případně fotografii bez osobních údajů.	Odevzdá výstup použitelný pro hodnocení nebo portfolio.
PRAKTICKÁ POZNÁMKA	V popisu exkurze používat jazyk odborného vzdělávání: pozorování provozu, reflexe role sestry, bezpečnost procedur, pacientská edukace, indikace a návaznost na tematický modul. Neformulovat ji jako prohlídku lázní nebo kulturně-turistickou návštěvu.	

14.4 Pozorovací list pro žáky

Pozorovací list pomáhá žákům sledovat odborné jevy a zároveň chrání výuku před povrchním popisem. Nemá obsahovat osobní údaje klientů. U citlivých situací se zapisuje pouze anonymizovaný popis typu situace.

Tabulka 66. Stručný pozorovací list pro návštěvu zařízení.

Oblast pozorování	Co si žák všímá	Krátký záznam
Typ procedury nebo péče	Jaký je účel, indikace a základní průběh.	
Role sestry	Co sestra připravuje, sleduje, vysvětluje a dokumentuje.	
Bezpečnost a hygiena	Jak se předchází riziku, pádu, infekci nebo diskomfortu klienta.	
Komunikace s klientem	Jak pracovník vysvětluje postup a ověřuje porozumění.	
Pomůcky a prostředí	Které pomůcky jsou používány a jak je zajištěno prostředí.	
Environmentální prvek	Kde zařízení šetří materiál, vodu, energii nebo omezuje plýtvání.	
Otázka pro další výuku	Co by bylo vhodné ověřit ve slovníku, tutoriálu nebo worksheetu.	

14.5 Spolupráce na tvorbě a ověřování výstupů SPA3

Zařízení z praxe mohou významně přispět k tomu, aby výstupy SPA3 odpovídaly reálnému provozu. Je vhodné zapojit je zejména do připomínkování scénářů, ověření terminologie, kontroly bezpečnostních poznámek, výběru

vhodných případových situací a diskuse o udržitelnosti. Role zařízení však musí být jasně vymezena. Škola zůstává odpovědná za pedagogické zpracování, ochranu osobních údajů a přiměřenost pro cílovou skupinu žáků.

Tabulka 67. Jak může praxe podporovat jednotlivé výstupy Spanursing.

Výstup	Možná role zařízení	Výstup pro školu
Vícejazyčný slovník	Ověřit, zda hesla odpovídají používaným pomůckám a procedurám.	Doplněná bezpečnostní poznámka nebo příklad použití.
Tutoriály	Doporučit klíčové kroky, riziková místa a vhodné pořadí postupu.	Seznam bodů, které má tutoriál zdůraznit.
Worksheety	Posoudit realističnost případové situace a potřebné údaje.	Upravený worksheet s jasnějším odborným kontextem.
Testy	Zkontrolovat situační otázky, aby odpovídaly běžné praxi.	Přesnější distraktory a praktičtější otázky.
Přehled zařízení	Pomoci rozlišit typy péče, indikace a provozní specifika.	Materiál pro kariérovou orientaci a evropské srovnání.

14.6 Ochrana osobních údajů a etika spolupráce

Při spolupráci s praxí je nutné důsledně chránit klienty, žáky i pracovníky zařízení. Do výukových materiálů se nevkládají identifikovatelné údaje klientů. Fotografie, videa nebo záznamy z prostředí zařízení se používají pouze tehdy, pokud jsou k tomu splněny právní a organizační podmínky. Pro metodickou příručku a běžnou výuku je bezpečnější pracovat s anonymizovanými modelovými situacemi.

Tabulka 68. Bezpečné a rizikové postupy při práci s praxí.

Situace	Bezpečný postup	Rizikový postup
Případová studie	Použít anonymizovaný a didakticky upravený scénář.	Uvádět věk, diagnózu, datum a okolnosti tak, že lze klienta poznat.
Fotografie z provozu	Použít pouze schválené fotografie bez klientů nebo s jasným souhlasem.	Fotografovat klienty, dokumentaci nebo identifikovatelné prostory bez pravidel.
Poznámky žáků	Vést žáky k odbornému popisu bez jmen a detailů.	Nechat žáky zapisovat osobní údaje nebo citlivé příběhy klientů.
Zpětná vazba zařízení	Zaznamenat odborná doporučení k výuce a materiálům.	Hodnotit konkrétní zaměstnance nebo klienty mimo vzdělávací účel.

14.7 Partnerství jako dlouhodobý systém

Nejudržitelnější je spolupráce, která není závislá na jedné osobě nebo jedné jednorázové návštěvě. Škola by měla vést jednoduchý přehled kontaktů, témat, dohodnutých forem spolupráce a výukových výstupů. Tento přehled pomáhá při plánování tematických bloků, při předávání zkušeností novým učitelům a při prokazování udržitelnosti projektu.

Tabulka 69. Roční cyklus spolupráce školy a zařízení.

Období	Doporučený krok	Výstup
Začátek školního roku	Aktualizace kontaktů a výběr témat LOP pro daný rok.	Plán spolupráce a vazba na tematické plány.
Před tematickým modulem	Domluva exkurze, odborného vstupu nebo konzultace materiálu.	Program, pozorovací list, vybrané slovníkové položky.
Během výuky	Realizace aktivity a sběr vzdělávacích důkazů.	Worksheety, reflexe, rubriky, anonymizované scénáře.
Po aktivitě	Vyhodnocení přínosu a úprava materiálů.	Krátká zpráva, upravený scénář, doporučení pro příště.
Konec roku	Shrnutí využití spolupráce a plán na další období.	Evidence pro udržitelnost a další rozvoj LOP.

14.8 Modelový blok s odbornou praxí

Tabulka 70. Modelový blok: od praxe k výukovému scénáři.

Krok	Aktivita	Výukový výsledek
1	Žáci předem pracují s 5 hesly ze slovníku a krátkým tutoriálem.	Rozumí základním pojmům a ví, co mají pozorovat.
2	Během návštěvy zařízení vyplňují pozorovací list.	Sbírají konkrétní odborné poznatky bez osobních údajů klientů.
3	Ve třídě převádějí pozorování do případové situace.	Učí se formulovat odborný problém a rozhodnout o postupu.
4	Dvojice žáků připraví pacientskou edukaci.	Rozvíjí komunikaci, jazykovou citlivost a bezpečnostní uvažování.
5	Učitel hodnotí scénář podle rubriky a žáci doplní reflexi.	Vzniká důkaz učení a podklad pro další výuku.

15. Udržitelnost a další rozvoj výuky LOP

Udržitelnost výuky lázeňské ošetřovatelské péče nevzniká tím, že škola jednorázově vytvoří výukové materiály. Vzniká tehdy, když se téma stane běžnou součástí plánování, výuky, hodnocení, spolupráce s praxí a profesního rozvoje učitelů. Výstupy projektu SPA3 mají být proto používány jako živý metodický systém, který se dá pravidelně aktualizovat a přizpůsobovat potřebám žáků, učitelů i zdravotnické praxe.

Tato kapitola ukazuje, jak udržet LOP po skončení projektu ve škole, v tematických plánech, v učitelském týmu a ve vazbě na odborná zařízení. Důraz je kladen na jednoduchý, auditovatelný a dlouhodobě zvládnutelný postup, který nevyžaduje nadměrnou administrativu, ale vytváří jasné důkazy o dalším používání výstupů.

METODICKÝ ÚČEL KAPITOLY	Kapitola převádí udržitelnost z obecného projektového slibu do konkrétní školní praxe: kdo výstupy používá, kde jsou ukotveny, jak se aktualizují, jak se eviduje jejich dopad a jak se předávají dalším učitelům.

15.1 Co znamená udržitelnost v metodické příručce

V kontextu této příručky znamená udržitelnost schopnost školy opakovaně používat téma LOP i po ukončení projektového financování. Nejde pouze o dostupnost platformy Spanursing. Podstatné je, aby učitelé uměli vybrat vhodný modul, propojit ho s výstupy učení, použít slovník a pracovní list, vyhodnotit učení žáků a podle zkušenosti upravit další výuku.

Tabulka 71. Čtyři vrstvy udržitelnosti výuky LOP.

Vrstva	Co má být udrženo	Praktický důkaz
Kurikulární ukotvení	Téma LOP je zařazeno do tematických plánů, modulů nebo navazujících školních dokumentů.	Aktualizovaný tematický plán, zápis v plánu předmětu, návrh modulu.
Metodické používání	Učitelé používají scénáře, slovník, tutoriály, worksheety a testy.	Vyplněné worksheety, záznamy hodin, ukázky hodnocení, reflexe.
Odborná aktualizace	Obsah se průběžně ověřuje podle praxe a dostupných zdrojů.	Záznam konzultace s praxí, upravený scénář, doplněné poznámky.
Institucionální paměť	Materiály nejsou vázány pouze na jednoho učitele.	Sdílená složka, předávací poznámky, interní metodické setkání.

15.2 Minimální školní model udržitelnosti

Každá škola si může nastavit vlastní úroveň začlenění LOP. Minimální model by měl být realistický a snadno udržitelný. Je vhodnější mít menší, ale pravidelně používaný soubor aktivit než rozsáhlý plán, který se po prvním roce přestane používat.

Tabulka 72. Minimální model pro jeden školní rok.

Prvek	Doporučené minimum	Poznámka pro realizaci
Tematické zařazení	Nejméně jeden blok LOP v odborném předmětu nebo praktické přípravě.	Blok může mít 45, 60 nebo 90 minut podle možností rozvrhu.
Výstupy Spanursing	Nejméně jedna kombinace slovník, tutoriál nebo worksheet a krátké ověření.	Test nemusí být známkován, může sloužit diagnosticky.
Odborná situace	Nejméně jedna případová nebo modelová situace propojená s rolí sestry.	Situace může vycházet ze scénářů v příručce.
Evidence	Krátký záznam o realizaci a jeden vzorek žákovského výstupu.	Stačí stručný zápis pro školní archiv nebo Evidence Pack.
Reflexe	Jedna učitelská poznámka, co zachovat nebo změnit příště.	Reflexe má být praktická, nikoli administrativně dlouhá.
DOPORUČENÍ PRO ŠKOLU	Udržitelnost má být nastavena tak, aby přežila běžné provozní změny školy. Pokud se změní učitel, rozvrh nebo délka modulu, musí být stále jasné, kde se materiály nacházejí a jak je lze použít.	

15.3 Role vedení školy, garanta a učitelského týmu

Udržitelnost potřebuje jasné rozdělení rolí. Vedení školy vytváří rámec a podporu. Garant tématu sleduje metodickou kontinuitu a dostupnost materiálů. Učitelé ověřují materiály v konkrétní výuce a poskytují zpětnou vazbu. Pokud je téma závislé pouze na osobní iniciativě jednoho člověka, je zranitelné.

Tabulka 73. Rozdělení rolí při dalším rozvoji LOP.

Role	Odpovědnost	Důkaz nebo výstup
Vedení školy	Podpoří zařazení LOP do plánování výuky a spolupráce s praxí.	Schválený tematický plán, interní dohoda, zápis z porady.
Garant LOP	Udržuje přehled materiálů, doporučuje moduly a sbírá zpětnou vazbu.	Aktualizovaný seznam zdrojů, návrhy úprav, Evidence Pack.
Odborný učitel	Používá materiály ve výuce a hodnotí jejich vhodnost.	Pracovní listy, rubriky, testové výsledky, reflexe hodiny.
Učitel jazyků nebo ICT	Podporuje práci s odbornou terminologií, vícejazyčností a digitálními nástroji.	Jazykové aktivity, digitální úkoly, podpora žáků.
Partner z praxe	Konzultuje realističnost scénářů a odborných postupů.	Komentář z praxe, námět na případovou situaci, ověření terminologie.

15.4 Aktualizace výstupů bez přetížení učitelů

Výstupy SPA3 nemají být po dokončení projektu uzavřeným archivem. Učitelé by měli mít možnost doplnit novou proceduru, upravit scénář, vyměnit neaktuální otázku v testu nebo doplnit jazykově citlivější formulaci. Současně je nutné zabránit chaosu. Každá úprava by měla mít krátké označení, důvod a datum.

Tabulka 74. Jednoduchý cyklus aktualizace materiálů.

Krok	Co se děje	Výsledek
Zjištění potřeby	Učitel nebo partner z praxe zjistí, že materiál je neúplný, neaktuální nebo málo srozumitelný.	Krátká poznámka k úpravě.
Ověření	Garant posoudí, zda jde o odbornou, jazykovou nebo didaktickou změnu.	Rozhodnutí, zda se materiál upraví hned nebo při roční revizi.
Úprava	Materiál se aktualizuje a označí datem nebo verzí.	Nová verze worksheetu, scénáře, testu nebo metodické poznámky.
Sdílení	Učitelé jsou stručně informováni, co se změnilo.	Zpráva ve sdílené složce, email nebo zápis z porady.
Ověření ve výuce	Materiál se znovu použije a vyhodnotí.	Reflexe, žákovský výstup nebo výsledek testu.

15.5 Evidence dopadu po skončení projektu

Dopad výuky LOP lze doložit jednoduchými a přiměřenými důkazy. Není nutné vytvářet rozsáhlé evaluační zprávy po každé hodině. Důležité je, aby škola uměla ukázat, že výstupy nejsou pouze zveřejněné, ale skutečně používané. Evidence má zachytit použití materiálů, zapojení žáků, zpětnou vazbu učitele a případně vazbu na praxi.

Tabulka 75. Minimální Evidence Pack pro udržitelnost.

Důkaz	Co prokazuje	Doporučená forma
Tematický plán	Téma LOP je součástí výuky.	Výřez plánu nebo interní zápis.
Použitý worksheet	Žáci pracovali s konkrétním výstupem.	Anonymizovaný vzorek nebo prázdná šablona s poznámkou.
Výsledek testu nebo reflexe	Proběhlo ověření porozumění.	Souhrn bez osobních údajů nebo ukázka hodnoticí rubriky.
Záznam učitele	Učitel vyhodnotil použitelnost materiálu.	Krátká metodická poznámka.
Vazba na praxi	Výuka reagovala na reálný provoz nebo konzultaci.	Program exkurze, anonymizovaný scénář, odborná poznámka.
EVALUÁTORSKY SILNÝ PRINCIP	Udržitelnost je nejlépe doložitelná kombinací kurikulárního zařazení, ukázky výuky a reflexe dopadu. Samotný odkaz na platformu obvykle nestačí.	

15.6 Profesní rozvoj učitelů

Další rozvoj LOP vyžaduje průběžné učení učitelů. Nemusí mít vždy podobu externího kurzu. Hodnotné jsou i krátké interní metodické bloky, společná příprava scénáře, sdílení zkušeností po exkurzi nebo společná analýza testových výsledků. Důležité je, aby profesní rozvoj nebyl oddělen od reálné výuky.

Tabulka 76. Formy profesního rozvoje učitelů v LOP.

Forma	Vhodný obsah	Výstup
Interní metodické setkání	Sdílení scénářů, worksheetů a problémových míst.	Upravený plán další výuky.
Miniworkshop s praxí	Nové postupy, indikace, bezpečnost a komunikace s klientem.	Doplněné metodické poznámky.
Společná tvorba scénáře	Převod reálné situace do výuky.	Modelová situace a rubrika.
Analýza žákovských výstupů	Co žáci zvládli a co je nutné znovu vysvětlit.	Úprava worksheetu nebo testu.
Jazykově-metodická konzultace	Pacientské věty, odborná terminologie a vícejazyčná práce.	Seznam vět a doporučených formulací.

15.7 Přenos do dalších předmětů a škol

Téma LOP lze postupně rozšířit do dalších předmětů a mezi další školy. Přenos však nemá být mechanické kopírování materiálů. Každá škola by měla vybrat moduly podle oborů, úrovně žáků, dostupné praxe a jazykových možností. Příručka proto nabízí spíše metodický rámec než jeden závazný model hodiny.

Tabulka 77. Přenositelnost výstupů podle typu příjemce.

Příjemce	Co může převzít	Co musí přizpůsobit
Odborný učitel	Scénáře, rubriky, slovníkové vazby a modely hodin.	Úroveň žáků, délku hodiny, vazbu na předmět.
Školní tým	Tematické moduly, Evidence Pack a roční cyklus.	Rozdělení rolí, sdílenou složku, školní dokumenty.
Jiná zdravotnická škola	Metodický rámec a vybrané výstupy Spanursing.	Národní kurikulum, místní praxi, jazyk výuky.
Zařízení praxe	Pozorovací listy, témata konzultací a případové rámce.	Provozní pravidla, ochranu údajů, rozsah zapojení.
Žák nebo absolvent	Slovník, tutoriály a sebehodnoticí otázky.	Osobní vzdělávací cíl a profesní kontext.

15.8 Model ročního plánu dalšího rozvoje

Tabulka 78. Roční plán udržitelnosti a rozvoje LOP.

Období	Doporučený krok	Evidence
Září až říjen	Vybrat moduly LOP pro daný školní rok a určit učitele odpovědné za realizaci.	Krátký plán využití výstupů.
Listopad až leden	Realizovat první tematický blok a shromáždit vzorek žákovských výstupů.	Worksheet, test, reflexe učitele.
Únor až březen	Konzultovat jeden scénář nebo materiál s praxí.	Komentář z praxe nebo upravený scénář.
Duben až květen	Realizovat navazující blok, exkurzi nebo role-play aktivitu.	Pozorovací list, rubrika, záznam hodiny.
Červen	Vyhodnotit, co se osvědčilo, a uložit doporučení pro další rok.	Jednostránkové shrnutí pro školní tým.

16. Přílohy pro učitele

Kapitola uzavírá příručku praktickými šablonami, které může učitel převzít do přípravy hodin, tematických plánů, odborných cvičení, projektových dnů i spolupráce s praxí. Přílohy nejsou samostatným pracovním sešitem. Jsou podpůrným metodickým nástrojem, který pomáhá převést výstupy projektu SPA3 do konkrétní výuky lázeňské ošetřovatelské péče.

Učitel může přílohy používat samostatně, nebo je kombinovat se slovníkem, tutoriály, worksheety, testy a přehledem lázeňských zařízení. Každá šablona má být upravena podle věku žáků, úrovně odborné přípravy, vyučovacího předmětu, dostupného času a pravidel školy.

Metodický klíč k práci s přílohami

Příloha	Kdy ji použít	Důkaz pro školu nebo projekt
1. Mapa kompetencí LOP	Při plánování tematického celku nebo aktualizaci tematického plánu.	Kompetenční mapa, tematický plán, zápis z předmětové komise.
2. Šablona výukové hodiny	Při přípravě jedné vyučovací hodiny nebo odborného cvičení.	Příprava hodiny, použité zdroje, výstupy žáků.
3. Šablona tematického bloku	Při plánování více hodin nebo projektového dne.	Plán bloku, návaznost na výstupy učení, hodnoticí nástroje.
4. Šablona worksheetu	Při tvorbě pracovního listu k proceduře, pomůcce nebo situaci.	Vyplněný worksheet, reflexe, úpravy po pilotáži.
5. Šablona případové studie	Při nácviku rozhodování v odborné situaci.	Případová studie, řešení žáků, hodnoticí rubrika.
6. Šablona role-play aktivity	Při nácviku komunikace s klientem nebo členem týmu.	Scénář role-play, pozorovací list, zpětná vazba.
7. Hodnoticí rubrika	Při hodnocení výkonu, scénáře, worksheetu nebo role-play.	Vyplněná rubrika, sebehodnocení, doporučení ke zlepšení.
8–14. Kontrolní a zpětnovazební nástroje	Při opakovaném používání výstupů SPA3 a při udržitelnosti.	Evidence použití, zpětná vazba žáků a učitelů, plán aktualizace.

Příloha 1. Mapa kompetencí LOP

Mapa kompetencí pomáhá učiteli ověřit, že výuka není založena pouze na znalosti pojmů. Každé téma by mělo rozvíjet odborné porozumění, bezpečné jednání, komunikaci s klientem a schopnost reflektovat prostředí lázeňské péče.

Kompetenční oblast	Žák prokazuje	Vhodný důkaz
Odborné porozumění	Vysvětlí účel procedury, pomůcky nebo sledovaného parametru a rozliší indikaci, riziko a limit.	Krátký odborný výklad, vyplněná tabulka, odpověď v testu.
Bezpečnost a hygiena	Popíše bezpečný postup před výkonem, během výkonu a po výkonu.	Kontrolní seznam, pozorování výkonu, bezpečnostní pravidlo.
Monitoring a reakce na změnu stavu	Rozpozná situaci vyžadující opatrnost, přerušení postupu nebo konzultaci s kompetentní osobou.	Modelová situace, rozhodovací strom, ústní zdůvodnění.
Pacientská edukace	Převede odborný pojem do srozumitelné věty pro klienta.	Pacientská věta, role-play, informační minikarta.

Jazyková a multikulturní citlivost	Komunikuje s respektem, ověřuje porozumění a nepracuje se stereotypem.	Role-play, pozorovací list, reflexe komunikace.
Environmentální odpovědnost	Uvažuje o spotřebě vody, energie, materiálu a odpadu bez ohrožení bezpečnosti klienta.	Návrh zlepšení, krátká reflexe, worksheet.
Digitální práce se zdroji	Použije digitální výstup jako oporu učení a ověří, zda informaci chápe.	Odkaz na použitý zdroj, odpověď v testu, krátká anotace.

Příloha 2. Šablona výukové hodiny

Pole	Doporučený zápis
Téma hodiny	Například monitoring klienta před hydroterapií, bezpečnost při peloidní proceduře, edukace klienta před pohybovou aktivitou.
Vzdělávací cíl	Po hodině žák vysvětlí, rozhodne, předvede, zdůvodní nebo komunikuje konkrétní odborný úkol.
Výstupy SPA3	Vybraná hesla slovníku, tutoriál, worksheet, test, přehled zařízení nebo jejich kombinace.
Úvodní aktivace	Krátká otázka, obrázek pomůcky, problémová situace nebo pacientská věta.
Hlavní činnost	Práce s postupem, scénářem, worksheetem, role-play nebo rozhodovací situací.
Hodnocení	Testová otázka, rubrika, sebehodnocení, peer feedback nebo krátká reflexe.
Evidence	Datum, třída, použitý materiál, počet žáků, výstup z aktivity, zjištěné úpravy.

Příloha 3. Šablona tematického bloku

Část bloku	Obsah
Název bloku	
Zařazení do předmětu nebo modulu	
Počet hodin	
Klíčové kompetence LOP	Odborné porozumění, bezpečnost, komunikace, monitoring, edukace, environmentální odpovědnost.
Použité výstupy SPA3	Slovník, tutoriály, worksheety, testy, přehled zařízení.

Postup výuky	1. Aktivace tématu. 2. Odborný vstup. 3. Aplikace v situaci. 4. Reflexe a hodnocení.
Ověření výsledků učení	Test, rubrika, modelová situace, žákovský výstup, ústní obhajoba.
Diferenciace a inkluze	Úprava jazyka, času, podpůrných materiálů, způsobu odpovědi a práce ve dvojici.
Poznámka pro další použití	

Příloha 4. Šablona worksheetu

Worksheet má vést žáka k odbornému rozhodování. Nemá být pouze opisem informací z tutoriálu nebo slovníku. Doporučená struktura je stručná a opakovatelná.

Sekce worksheetu	Otázka nebo úkol pro žáka
Odborný kontext	Jaký problém nebo situaci řešíme?
Klíčové pojmy	Vyber 5–8 pojmů ze slovníku a vysvětli je vlastními slovy.
Bezpečnostní rozhodnutí	Co musí sestra ověřit před zahájením postupu?
Komunikace s klientem	Napiš jednu odbornou a jednu pacientsky srozumitelnou větu.
Pozorování nebo monitoring	Které údaje sledujeme a kdy je nutná konzultace?
Environmentální hledisko	Kde lze snížit plýtvání bez snížení bezpečnosti?
Reflexe	Co bylo nejsložitější a jakou podporu bys potřeboval/a?

Příloha 5. Šablona případové studie

Prvek případové studie	Doporučený obsah
Profil klienta	Věk, základní stav, důvod lázeňské péče, komunikační potřeby. Nepoužívat reálné identifikovatelné údaje.
Situace	Krátký popis procedury, prostředí, času a role žáka nebo sestry.
Úkol 1	Urči rizika, kontraindikace nebo potřebu zvýšené opatrnosti.
Úkol 2	Navrhni postup sestry před výkonem, během výkonu a po výkonu.
Úkol 3	Připrav pacientskou edukaci ve 3–5 větách.
Úkol 4	Rozhodni, co bude zaznamenáno a proč.
Reflexe	Co by se změnilo u klienta s jazykovou bariérou, úzkostí nebo omezenou mobilitou?

Příloha 6. Šablona role-play aktivity

Položka	Vyplnění
Název situace	
Role	Sestra, klient, pozorovatel, člen týmu, případně rodinný příslušník.
Cíl komunikace	Vysvětlit postup, ověřit porozumění, získat souhlas, reagovat na obavu, edukovat režimové opatření.
Odborné minimum	Co nesmí v komunikaci chybět z hlediska bezpečnosti a odbornosti.
Jazyková podpora	Větné rámce, slovník, obrázek, jednoduché ověřovací otázky.
Pozorovací kritéria	Srozumitelnost, respekt, odborná přesnost, ověření porozumění, reakce na obavu.
Závěrečná reflexe	Co fungovalo, co bylo rizikové a jak by šla komunikace zlepšit.

Příloha 7. Hodnoticí rubrika

Kritérium	Základní úroveň	Dobrá úroveň	Pokročilá úroveň
Odborná přesnost	Uvádí základní fakta, ale potřebuje vedení.	Vysvětluje téma správně a srozumitelně.	Zdůvodňuje postup a propojuje jej s riziky a potřebami klienta.
Bezpečnost	Rozpozná některá pravidla.	Uvede hlavní bezpečnostní kroky.	Předvídá rizika a navrhuje preventivní opatření.
Komunikace	Používá odborné výrazy bez dostatečného převodu.	Vysvětluje klientovi srozumitelně.	Přizpůsobuje komunikaci situaci, emocím a porozumění klienta.
Práce se zdroji	Použije jeden zdroj bez hlubší aplikace.	Propojí slovník, tutoriál nebo worksheet s úkolem.	Kombinuje více výstupů SPA3 a kriticky vybírá informace.
Reflexe	Popíše, co dělal/a.	Vyhodnotí silné a slabé místo postupu.	Navrhne konkrétní zlepšení pro další situaci.

Příloha 8. Doporučené využití slovníku podle témat

Téma výuky	Doporučený výběr hesel	Metodické využití
Monitoring klienta	Fonendoskop, tonometr, pulzní oxymetr, teploměr, glukometr.	Převod pomůcky do postupu měření a záznamu.
Bezpečná mobilita	Lůžko, chodítko, vozík, madlo, protiskluzová podložka.	Nácvik prevence pádů a podpory samostatnosti.

Hydroterapie	Vana, sprcha, teploměr vody, madla, protiskluzové prvky.	Kontrola bezpečnosti, teploty, komunikace a reakce klienta.
Termoterapie a peloidy	Parafín, peloid, zábal, ochranná podložka, teploměr.	Rizika tepla, indikace, kontraindikace a edukace klienta.
Dechová terapie a edukace	Dechová pomůcka, instruktážní karta, režimová opatření.	Pacientská věta, ověření porozumění, domácí režim.

Příloha 9. Doporučené kombinace výstupů SPA3

Výukový cíl	Doporučená kombinace	Výstup žáka
Porozumění nové proceduře	Tutoriál + 5 hesel slovníku + krátký test.	Vysvětlení účelu procedury a hlavních rizik.
Nácvik rozhodování	Worksheet + případová studie + rubrika.	Zdůvodněný postup sestry.
Pacientská edukace	Slovník + role-play + peer feedback.	Srozumitelná edukace klienta.
Propojení s praxí	Přehled zařízení + pozorovací list + reflexe.	Krátká zpráva z odborné exkurze nebo modelové praxe.
Závěrečné ověření	Test + scénář + sebehodnocení.	Důkaz znalosti, dovednosti i postoje.

Příloha 10. Kontrolní seznam pro bezpečnost a hygienu

□ Je určena indikace, účel a očekávaný přínos postupu.

□ Jsou ověřeny kontraindikace, rizikové faktory a aktuální stav klienta.

□ Pomůcky jsou čisté, funkční, připravené a použité správnou technikou.

□ Klient rozumí základnímu průběhu postupu a ví, jak oznámit obtíže.

□ Je zajištěno soukromí, důstojnost a bezpečný pohyb klienta.

□ Je stanoveno, co se sleduje před výkonem, během výkonu a po výkonu.

□ Je jasné, kdy má být postup přerušen nebo konzultován.

□ Je proveden odpovídající záznam a vyhodnocení reakce klienta.

Příloha 11. Kontrolní seznam pro pacientskou edukaci

□ Edukace začíná stručným vysvětlením účelu procedury nebo opatření.

□ Odborný termín je převeden do pacientsky srozumitelné věty.

□ Učitel nebo žák ověřuje porozumění otevřenou otázkou.

□ Edukace obsahuje informaci, co má klient udělat při nevolnosti, bolesti nebo nejistotě.

□ Text neobsahuje sliby účinku, které nelze odborně obhájit.

□ Komunikace respektuje jazykové, kulturní, věkové a zdravotní potřeby klienta.

□ Žák dokáže edukaci zopakovat kratší a jasnější formou.

Příloha 12. Zpětná vazba od žáků

Otázka	Odpověď žáka
Co jsem se dnes naučil/a o LOP?	
Který pojem nebo postup byl pro mě nejasný?	
Který výstup SPA3 mi nejvíce pomohl a proč?	
Co bych potřeboval/a procvičit znovu?	
Jak bych vysvětlil/a téma klientovi jednoduchou větou?	
Jaké bezpečnostní pravidlo si z hodiny odnáším?	

Příloha 13. Zpětná vazba od učitelů

Oblast	Zjištění učitele
Použité téma a výstupy SPA3	
Co fungovalo dobře	
Co bylo pro žáky obtížné	
Jaké úpravy materiálu jsou potřeba	
Jaký důkaz učení vznikl	
Návaznost na další hodinu nebo tematický plán	

Příloha 14. Model začlenění LOP do tematického plánu

Předmět nebo modul	Téma LOP	Výstup učení	Výstup SPA3	Hodnocení
Ošetřovatelství	Monitoring klienta před procedurou.	Žák vybere vhodný údaj ke sledování a zdůvodní jeho význam.	Slovník + worksheet + test.	Krátký scénář a rubrika.
Klinická praxe	Bezpečný přesun klienta v lázeňském provozu.	Žák popíše rizika pádu a navrhne preventivní postup.	Slovník + pozorovací list.	Kontrolní seznam.
Komunikace ve zdravotnictví	Edukace klienta před procedurou.	Žák vysvětlí postup srozumitelnou pacientskou větou.	Role-play + slovník.	Peer feedback.
ICT nebo odborný jazyk	Vyhledávání a ověřování informací.	Žák použije digitální zdroj a stručně posoudí jeho	Tutoriál + přehled zařízení.	Krátká anotace.

		užitečnost.		

Použitá literatura

CAST (2024) Universal Design for Learning Guidelines version 3.0. Available at: https://udlguidelines.cast.org/ (Accessed: 26 April 2026).

Cedefop (2022) Defining, writing and applying learning outcomes: a European handbook. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Council of Europe (2020) Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment. Companion volume. Strasbourg: Council of Europe Publishing.

Council of the European Union (2017) Council Recommendation of 22 May 2017 on the European Qualifications Framework for lifelong learning. Official Journal of the European Union, C 189, pp. 15-28.

Council of the European Union (2018) Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning. Official Journal of the European Union, C 189, pp. 1-15.

Council of the European Union (2020) Council Recommendation of 24 November 2020 on vocational education and training for sustainable competitiveness, social fairness and resilience. Official Journal of the European Union, C 417, pp. 1-16.

European Commission (2021) Digital Education Action Plan 2021-2027. Brussels: European Commission.

European Commission (2025) Erasmus+ Programme Guide 2026. Brussels: European Commission.

European Federation of Nurses Associations (2024) EFN Workforce Matrix 3+1. Brussels: EFN.

Kolb, D. A. (2014) Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development. 2nd edn. Upper Saddle River: Pearson Education.

Redecker, C. (2017) European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

World Health Organization (2010) Framework for Action on Interprofessional Education and Collaborative Practice. Geneva: World Health Organization.

Závěrečná identifikační stránka

Metodická příručka pro výuku lázeňské ošetřovatelské péče vznikla jako výstup projektu SPA3 · Lázeňská ošetřovatelská péče pro 3. tisíciletí, Erasmus+ KA220-VET. Publikace je určena učitelům odborných zdravotnických předmětů, učitelům odborné praxe a dalším pracovníkům odborného vzdělávání, kteří začleňují lázeňskou ošetřovatelskou péči do výuky, tematických plánů a projektově orientovaných aktivit.

Financováno Evropskou unií. Vyjádřené názory a stanoviska představují názory a stanoviska autorů a nemusí nutně odrážet názory a stanoviska Evropské unie nebo Domu zahraniční spolupráce. Evropská unie ani poskytovatel grantu za ně nenesou odpovědnost.